наша свабода

№102(189) ВЫДАЕЦЦА З 25 ЛЮТАГА 2000 ГОДА

19 ВЕРАСНЯ 2001 года СЕРАДА

Адрас: 220123, г.Мінск, а/я 103

тэл. 228-69-18, 210-02-53

E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by
http://www.svaboda.com

КОШТ СВАБОДНЫ

Не блізка да еўрапейскай дэмакратыі

Прэзідэнцкія выбары ў Беларусі павінны былі наблізіць краіну да еўрапейскай дэмакратыі, аднак гэтага не адбылося. Такую заяву зрабіў дзеючы старшыня АБСЕ, міністр замежных справаў Румыніі Мірча Джаанэ, выступаючы з дакладам на 6-й нарадзе АБСЕ па выкананні абавязацельстваў у галіне правоў чалавека, якая адкрылася ў Варшаве 17 верасня.

Як паведамляе прэс-служба грамадскай ініцыятывы «Хартыя'97», у дакладзе адзначаўся прагрэс, якога дасягнулі ў справе забеспячэння свабодных і дэмакратычных выбараў такія краіны як, напрыклад, Албанія, Боснія і Герцагавіна. У Беларусі ж «такога прагрэсу не было». «Міжнародныя назіральнікі пастанавілі, што выбарчы працэс у Беларусі не адпавядаў стандартам АБСЕ», — гаварылася ў дакладзе.

Разам з тым, заявіў Мірча Джаанэ, АБСЕ не губляе надзеі на развіццё беларускай дэмакратыі. Разумеючы, што ізаляцыя Беларусі не адпавядае інтарэсам яе жыхароў і не будзе садзейнічаць развіццю працэсаў дэмакратыі, АБСЕ мае намер працягваць кантакты з беларускай грамадзянскай супольнасцю.

Падчас іншых выступленняў на нарадзе ў Варшаве Беларусь неаднаразова згадвалася сярод краінаў, дзе працягваецца збядненне насельніцтва.

БелаПАН

Фота IREX/ProMedia

Мнение Белого дома о честности выборов

США отказываются считать честными проведенные в Беларуси президентские выборы. «Александр Лукашенко, который является последним диктатором в Европе, украл у белорусского народа не только выборы, но и шанс вернуться на путь к демократии и свободной рыночной экономике», — заявил официальный представитель Белого дома Ари Флейшер. По его словам, президент США Джордж Буш сожалеет об этим и считает, что мир не может признать результаты состоявшегося в Беларуси голосования. Американский представитель добавил, что США и их европейские союзники будут использовать рычаг внешней помощи Беларуси и возможности международных организаций, чтобы «приближать будущее, основанное на уважении демократии, правах человека и верховенстве закона».

20 верасня армія прысягне А.Лукашэнку

20 верасня ў Мінску ў Палацы Рэспублікі адбудзецца цырымонія ўступлення на пасаду прэзідэнта краіны Аляксандра Лукашэнкі. На інаўгурацыю запрошаныя паслы замежных дзяржаваў, акрэдытаваныя ў Беларусі, члены ўрада, дэпутаты Палаты прадстаўнікоў і члены Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу, грамадскія дзеячы. У іх прысутнасці Аляксандру Лукашэнку, паўторна абранаму на пасаду прэзідэнта, будзе ўручанае службовае пасведчанне.

Акрамя таго, як паведаміў БелаПАН прэс-сакратар кіраўніка дзяржавы Мікалай Барысевіч, пасля заканчэння гэтага дзейства на Кастрычніцкай плошчы адбудзецца «цырымонія прынясення ваеннаслужачымі клятвы прэзідэнту Рэспублікі Беларусь». Яе канчатковы сцэнарый цяпер удакладняецца. Чакаецца, што на плошчы будуць сабраныя падраздзяленні, якія прадстаўляюць беларускую армію і іншыя воінскія фарміраванні краіны. Будзе зачытаны тэкст клятвы, і пасля завяршэння цырымоніі падраздзяленні пройдуць па плошчы ўрачыстым маршам.

Хто ініцыіраваў правядзенне падобнай акцыі з прысягай персоне, невядома.

Вячаслаў БУДКЕВІЧ

За бар'ерам абыякавасці

Распавед аб тым, як сябры Асацыяцыі інвалідаў-калясачнікаў літаральна «выбівалі» сабе склепавае памяшканне для арганізацыі там спартова-аздараўляльнага цэнтра, мой суразмоўца – намеснік старшыні Мінскай асацыяцыі інвалідаў-калясачнікаў Сяргей Лафіца падсумаваў так : «Было зразумела, што ўсё будзе вельмі няпроста, але каб настолькі цяжка...!». Потым выдзеленае памяшканне затапіла вадой. А наогул гэтая фраза вельмі яскрава характарызуе жыццё чалавека, які не можа хадзіць.

26 тысяч чалавек на Беларусі, па афіцыйных дадзеных, пазбаўленыя магчымасці самастойна перасоўвацца, і штогод іх колькасць павялічваецца. Каб неяк падрыхтаваць да цяжкасцяў, навучыць, як карыстацца каляскай, іх яшчэ ў бальніцы наведваюць сябры Асацыяцыі інвалідаў- калясачнікаў. Але многіх пацярпелых нічога не цікавіць – яны знаходзяцца ў шоку і не ўяўляюць, як будуць жыць далей.

Цяпер яны людзі з абмежаванымі фізічнымі магчымасцямі. Менавіта так называюць іх у цывілізаваным грамадстве, пазбягаючы слова «інвалід». Адсюль там і стаўленне да іх як да раўнапраўных людзей, а не інвалідаў. У грамадскіх месцах яны адчуваюць сябе звычайнымі людзьмі, бо ніхто навокал «не зважае» на ягоную каляску, не тыцкае пальцам, не абарочваецца і жаласліва не ўздыхае.

Што ж да беларускага грамадства, то, на жаль, думка аб тым, што людзі з абмежаванымі фізічнымі магчымасцямі – раўнапраўная ягоная частка, нас пакуль не закранула. І той стан, у якім яны па гэты час знаходзяцца, сапраўды, можа выклікаць толькі спачуванне.

Пачаць хоць бы з той ж інваліднай каляскі — адзінага сродку сувязі такіх людзей са светам. Розніца паміж нашымі каляскамі і замежнымі, па словах Сяргея Лафіцы, такая ж, як «паміж старэнькім «Запарожцам» і апошняй маркай «Мерседэса».

На калясках Мінскага велазавода хіба толькі па кватэры перасоўвацца: яны дужа прымітыўныя, нязручныя, важаць па 35 кілаграмаў, па лесвіцы на ёй не забрацца без староннняй дапамогі. І ў стандартны ліфт яны не ўваходзяць, бо ён у шырыні мае 60 сантыметраў, а каляска – 62 см.

Заканчэнне на стар.3

З хронікі дзяржаўнага тэрору

Зараз галоўная тэма чалавецтва – тэрор. Хоць і рознамаштабны, ён заўжды скіраваны супраць асобы. Мінскі вопыт з прамінулай выбарчай кампаніі таксама дазваляе тое-сёе прыгадаць. Вось прыклад. 8 верасня, 15 гадзінаў дня. Ідуць пятыя суткі датэрміновых выбараў прэзідэнта Беларусі. Каля помніка Янку Купалу сабраліся маладыя людзі, чалавек дваццаць. З імі разам – паэт і журналіст Славамір Адамовіч. Прыкладна ў 15.25 група перамяшчаецца ў сквер, дзе помнік піянеру-партызану Марату Казею. За маладымі людзьмі – а гэта пераважна студэнты сталічных ВНУ, тэхнікумаў і ПТВ – назіраюць асобы ў цывільным. З вуліцы юнакоў здымаюць праз вокны двух аўтамабіляў тыпу «газэль». Каля 15.40 да хлопцаў падыходзяць два і прапануюць прайсці ў аўтобус для праверкі дакументаў. Не адчуваючы за сабою ніякай віны, восемнаццаць юнакоў згаджаюцца з прапановай цывільных і сядаюць у транспартны сродак маркі «ПАЗ». Нечакана ў некаторых з тых, хто затрымліваў юнакоў, на тварах з'яўляюцца чорныя маскі. Пры гэтым ніхто з іх не назваўся, не сказаў, ад імя якой службы ажыццяўляе свае дзеянні.

Заканчэнне на стар.3

Змаганне ліцэістаў

17 верасня з 7 гадзінаў 20 хвілінаў да 8 гадзінаў 15 хвілінаў ліцэісты Светлагорска (Гомельская вобласць) правялі пікет каля будынка гарвыканкама, што на цэнтральнай плошчы горада.

Як паведаміў БелаПАН дырэктар Светлагорскага філіяла Нацыянальнага дзяржаўнага гуманітарнага ліцэя імя Якуба Коласа Тэльман Маслюкоў, падобныя пікеты, накіраваныя супраць закрыцця ліцэя, праводзяцца навучэнцамі кожны дзень перад пачаткам заняткаў. Маладыя людзі выходзяць на плошчу пад лозунгамі, сярод якіх — «Не дадзім зачыніць ліцэй!», «Захаваем адзіную ў горадзе беларускамоўную ўстанову!» і «Не жадаем вяртацца ў сярэднюю школу!».

Т.Маслюкоў выказаў спадзяванне на тое, што гарадскія ўлады не дапусцяць ліквідацыі ліцэя як асобнай навучальнай установы. Бацькі навучэнцаў звярнуліся да міністра адукацыі з лістом супраць закрыцця ліцэя, а кіраўніцтва грамадскага аб'яднання «Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны» накіравала падобныя звароты кіраўніку Адміністрацыі прэзідэнта Уралу Латыпаву і віцэ-прэм'еру ўрада Міхаілу Дзямчуку.

Заканчэнне на стар.3

Савет міністраў складзе паўнамоцтвы

На 20 верасня запланаванае паседжанне Савета міністраў Беларусі, падчас якога дзеючы ўрад, як мяркуецца, складзе свае паўнамоцтвы ў сувязі з прэзідэнцкімі выбарамі і інаўгурацыяй А.Лукашэнкі ў прэзідэнты на новы тэрмін. Такая працэдура прадугледжаная цяперашняй Канстытуцыяй.

Талібы могуць выдаць бен Ладэна

18 верасня рух «Талібан» заявіў, што выдача Усамы бен Ладэна магчымая, але толькі пры выкананні шэрагу ўмоваў. Гэта – міжнароднае прызнанне талібскага рэжыму як правячага ў Афганістане, палёгкі што да санкцыяў ААН. Нарэшце, талібы гатовы перадаць бен Ладэна не ЗША ці іхнім хаўруснікам, а нейкай іншай краіне.

Ганчарык застаецца кіраўніком ФПБ

Колішні кандыдат на прэзідэнта Уладзімір Ганчарык у бліжэйшы час не збіраецца пакідаць пасаду кіраўніка Федэрацыі прафсаюзаў Беларускай (ФПБ). Пры гэтым пакуль ён не можа назваць асноўныя накірункі дзейнасці ФПБ пасля выбараў. Але праца па стварэнні канцэпцыі далейшай дзейнасці Федэрацыі вядзецца.

Няшчасці на працы

На вытворчасці ў Беларусі з пачатку 2001 года загінулі 168 чалавек і 447 атрымалі цяжкія траўмы. Асноўныя прычыны траўматызму на месцах працы — эксплуатацыя няспраўнага абсталявання, парушэнне пацярпелымі вытворчай дысцыпліны, а таксама невыкананне кіраўнікамі і спецыялістамі абавязкаў па ахове працы.

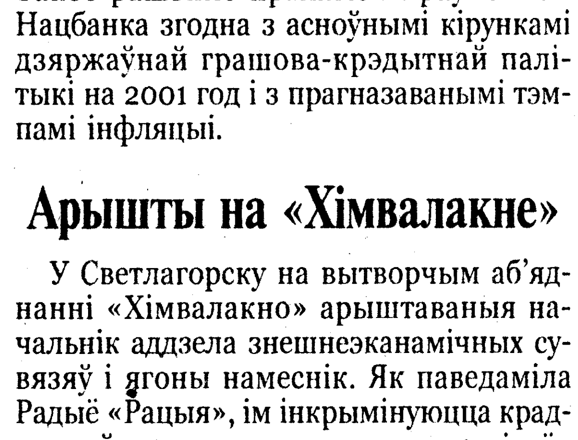
Нацбанк мяняе стаўку рэфінансавання

Базавая стаўка рэфінансавання і ўліковая стаўка Нацыянальнага банка Беларусі з 21 верасня памяншаецца да 48%. Такое рашэнне прынятае праўленнем Нацбанка згодна з асноўнымі кірункамі дзяржаўнай грашова-крэдытнай палітыкі на 2001 год і з прагназаванымі тэмпамі інфляцыі.

Арышты на «Хімвалакне»

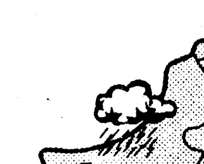
У Светлагорску на вытворчым аб'яднанні «Хімвалакно» арыштаваныя начальнік аддзела знешнеэканамічных сувязяў і ягоны намеснік. Як паведаміла Радыё «Рацыя», ім інкрымінуюцца крадзяжы ў прадпрыемства на суму 1 мільён долараў праз падпісанне з замежнымі фірмамі дамовы на пастаўку сыравіны па завышаных коштах.

НАДВОР'Е

Крыніца: www.gismeteo.ru

Курс наяўнага долара на «чорным рынку»

1500

Справы зніклых — у Еўрапейскі суд

Беларуская апазіцыя мае намер ініцыяваць разгляд гучных справаў аб зьнікненні вядомых палітычных дзеячаў Беларусі ў Еўрапейскім судзе па правах чалавека, паведаміў журналістам 17 верасня ў Мінску лідэр Аб'яднанай грамадзянскай партыі (АГП) Анатоль Лябедзька.

Паводле яго словаў, ініцыіраваць разгляд беларускіх гучных справаў у Еўрапейскім судзе будзе няпроста, бо Беларусь не ўваходзіць у Савет Еўропы. Аднак, паведаміў Лябедзька, прадстаўнікі апазіцыі знайшлі спосаб, пры дапамозе якога адпаведны зварот з'яўляецца магчымым. Канкрэтызаваць лідэр АГП не стаў. Ён толькі адзначыў, што зараз праводзіцца збор дакументаў, неабходных для падачы звароту ў Еўрапейскі суд па правах чалавека.

Наталля КУЛАГІНА

ФІНАНСЫ

Нацбанк мяняе кадры

Шэраг кадравых пытанняў разгледжаны праўленнем Нацыянальнага банка Беларусі.

Як паведамілі БелаПАН у Нацбанку, у сувязі з пераходам на іншую працу ад пасады першага намесніка старшыні праўлення вызваленая Наталля Аляксеева. У кіраўніцтва Нацбанка Наталля Аляксеева прыйшла ў 1997 годзе з пасады старшыні праўлення «Беларускага банка развіцця». Паводле наяўных звестак, нягледзячы на адыход з пасады першага намесніка старшыні праўлення, Наталля Аляксеева застаецца на пасадзе члена праўлення галоўнага банка краіны і працягне сваю дзейнасць у Нацбанку.

Першым намеснікам старшыні праўлення Нацыянальнага банка прызначаны Юрый Алымаў, які раней займаў пасаду намесніка старшыні праўлення. Верагодна, што цяпер ён будзе курыраваць Дэпартамент банкаўскага нагляду, працу якога дагэтуль кантралявала Наталля Аляксеева.

Акрамя гэтых кадравых змяненняў, намеснікам старшыні праўлення — дырэктарам Дэпартамента даследаванняў і статыстыкі прызначаная Галіна Хоціна. Намеснікам старшыні праўлення таксама прызначаны Васіль Мацюшэўскі, які раней узначальваў Дэпартамент міжнародных аперацыяў. Месца кіраўніка гэтага дэпартамента пакуль застаецца вакантным.

Аляксей АРЭШКА

Рэканструкцыя карэктуе рух

У сувязі з рэканструкцыяй Мінскай кальцавой аўтамабільнай дарогі Камітэт па аўтамабільных дарогах вымушаны змяніць маршрут і абмежаваць рух на яе асобных участках.

Як паведамілі БелаПАН у прэс-службе Камітэта па аўтадарогах, зараз ідзе падрыхтоўка да выканання комплексу будаўніча-рэканструкцыйных работ на ўчастку кальцавой ад яе перакрыжавання з аўтадарогай М-6 (Мінск - Гродна) да перасячэння з дарогай М-3 (Мінск - Віцебск). У кароткія тэрміны гэты ўчастак дарогі, даўжынёй амаль у 17 кіламетраў, неабходна рэканструяваць, правесці шэраг будаўніча-мантажных работ з давядзеннем праезнай часткі да шасці палос. На гэтым адрэзку запланавана пабудаваць 17 мастоў і пуцеправодаў.

У сувязі з гэтым Камітэт па аўтамабільных дарогах мяркуе на перыяд з 1 кастрычніка гэтага года да 15 верасня 2002 года перакрыць рух па кальцавой дарозе ад 35-га да 52-га кіламетра. На гэты перыяд закрываецца таксама ўчастак аўтамабільнай дарогі Р-28 Мінск - Маладзечна - Нарач ад вуліцы Ціміразева да гандлёвага цэнтра «Ждановічы». Рух транспарту павінен быць арганізаваны па іншых маршрутах.

Аляксей АРЭШКА

Нацыянальны супраціў і духоўнае Адраджэнне

16 верасня на Цэнтральнай Радзе Маладога Фронту сябры гэтай незарэгістраванай арганізацыі вырашалі, што рабіць пасля прэзідэнцкіх выбараў.

Было адзначана, што МФ з дапамогай мабілізацыйнай кампаніі «Выбірай» удалося «вывесці на выбары большасць беларускай моладзі (каля 1.200.000 чалавек з 1,5 мільёнаў маладых выбарнікаў), але сілаў аднаго толькі новага пакалення для перамогі над рэжымам не хапіла».

Як паведамляе прэс-служба арганізацыі, галоўная ж канцэпцыя дзейнасці МФ на бліжэйшыя гады сфармуляваная так: «Нацыянальны супраціў — духоўнае Адраджэнне». Нацыянальны супраціў – гэта «супраціў рэжыму з пастаянным акцэнтаваннем нацыянальнай ідэі, змаганне пад бел-чырвона-белым сцягам, беларускамоўнае адстойванне беларускіх інтарэсаў у надзённым жыцці, на вуліцах і ў студгарадках». Духоўнае адраджэнне азначаецца як «наступная хваля Маладога Фронту, якая павінна ўлічваць асветніцкія, адукацыйныя, культурніцкія, спартовыя, інфармацыйныя акцыі, пакліканыя абудзіць духоўныя сілы моладзі».

Што да першых дзеянняў маладафронтаўцаў, то на Цэнтральнай Радзе арганізацыі было прынятае рашэнне разгарнуць кампанію адстойвання найбуйнейшых беларускіх прадпрыемстваў, якія ўлады збіраюцца прадаць расійскаму капіталу. А напрыканцы верасня распачынаецца новая кампанія «Шоу Беларушчыны», а з 1 кастрычніка – курсы «Дыджэяў Адраджэння».

Кірэй МАНУЙЛА

Баранавічы без казіно

Апошні з усіх раней існуючых у другім па велічыні горадзе Берасцейшчыны гральны дом «Кім» зачынены ў адпаведнасці з ануляваннем ліцэнзіі ў міністэрстве спорту і турызму. Маёмасць гэтага казіно, якое належыць прыватнай фірме «Дар'ян» і мае кошт 18,5 мільёнаў рублёў, апісаная інспекцыяй Дзяржаўнага падатковага камітэта па Баранавічах. Менавіта супрацоўнікі гэтай фіскальнай службы займаліся праверкай дзейнасці прыбытковага бізнесу і нібыта выкрылі сур'ёзныя парушэнні ў статутнай дзейнасці.

Мікола НЯЗЛОМНЫ

ЖЫЛЛЁ

Аварыйныя балконы — у кожным райцэнтры

Горшымі нават, чым можна было чакаць, аказаліся вынікі праверкі тэхнічнага стану балконаў, лоджыяў і іншых высунутых канструкцыяў у дамах жыллёвага фонду населеных пунктаў Брэсцкай вобласці. Як і ў Кобрыне, дзе 8 ліпеня гэтага года абваліўся балкон шматкватэрнага жылога дома па вуліцы Пушкіна і 2 чалавекі загінулі, а яшчэ 5 атрымалі траўмы цяжкай ступені, так і ва ўсіх іншых райцэнтрах цяпер забаронена карыстацца балконамі кансольнага тыпу ў дамах, пабудаваных да 1970 года. Усе яны прызнаныя аварыйнымі.

І хаця ў вытворчым упраўленні Брэсцкага аблвыканкама гавораць ужо пра 80.000 бракаваных балконных плітаў, але насамрэч іх выяўляецца нашмат больш. Прыкладам, толькі ў невялікім гарадку Пружаны жыхарам 35 кватэраў выдадзенае пісьмовае папярэджанне пад уласны подпіс, што яны не будуць ступаць ні кроку на балкон. Пад гэтую забарону трапілі і «вышчарбленыя» да арматуры балконы дома №12 па вуліцы Юбілейная, хаця яны эксплуатуюцца пасля 70-га года.

На жаль, толькі людское гора прымусіла ўладу правяраць тое, што можа ўпасці, абрушыцца, заваліцца. Пры хвалёнай пладавітасці на ўказы, дэкрэты і законы па нібыта сапраўднай бяспецы людзей, у Беларусі да цяперашняга часу застаюцца дзеючымі «Правілы і нормы ўтрымання жылых дамоў у гарадах і пасёлках Беларускай ССР». Яшчэ горш з рэальнай бяспекай: толькі ў бюджэце 2002 года могуць быць запланаваныя фінансавыя сродкі на пачатак капітальнага рамонту аварыйных балконаў.

Галіна БАРАВАЯ

ЛЮСТРАФАКТ

Фота IREX/ProMedia

У Заслаўі прайшоў фэст сярэднявечнай традыцыі й культуры «Заслаўскі набат». 17 рыцарскіх клубаў з розных рэгіёнаў Беларусі на вачах гледачоў аднавілі падзеі сярэднявечнай гісторыі. Упершыню тут адбыўся і Усебеларускі фестываль дудароў «Заслаўскі Дуднік».

Нацыянальная прэмія Італіі беларусу

За пераклад на беларускую мову «Боскай камедыі» Дантэ беларускаму паэту Уладзіміру Скарынкіну ўручаная Нацыянальная прэмія Італіі.

Як паведаміла прэс-служба міністэрства замежных справаў Беларусі, цырымонія ўручэння адбылася 14 верасня ў Фларэнтыйскім палацы Рыма. Выступаючы на ёй, генеральны дарадчык прэзідэнта культурнага таварыства «Дантэ Аліг'еры» Італа Борцы адзначыў мужнасць і тытанічную працу беларускага паэта, які ажыццявіў такі складаны пераклад шэдэўра сусветнай літаратуры на высокім прафесійным узроўні. Сп. Борцы таксама падкрэсліў, што ў гэтыя трагічныя дні, калі жудасныя праявы рэлігійнага фанатызму пацягнулі за сабой шматлікія ахвяры невінаватых людзей, асобую актуальнасць набываюць заклік Дантэ да «царства міру», яго ідэі аб незалежнасці палітыкі ад рэлігіі, іх прынцыповай несумяшчальнасці і небяспекі іх змяшэння.

У слове ў адказ Уладзімір Скарынкін адзначыў неабходнасць аб'яднання намаганняў усіх краінаў у барацьбе з тэрарызмам, каб планета Зямля не стала брацкай магілай усяго чалавецтва.

Наталля КУЛАГІНА

ПРЫРОДА

Сайт пра надвор'е

У верасні беларускія інтэрнэт-рэсурсы папоўніліся нацыянальным сайтам аб надвор'і і яго ўмовах. Цяпер на сайце па адрасе *http://www.meteo.by* можна знайсці актуальны і падрабязны прагноз надвор'я па такіх буйных гарадах рэспублікі, як Баранавічы, Бабруйск, Брэст, Віцебск, Гомель, Гродна, Мінск, Магілёў, Полацк. Апроч прагнозу, на сайце ёсць карта надвор'я па Беларусі, ёсць магчымасць даведацца аб узроўні геамагнітнай абстаноўкі, а таксама дзённае і начное надвор'е на тры і на дзесяць наступных дзён. З раздзела «рэтрапрагноз» можна азнаёміцца з умовамі надвор'я, якія былі зафіксаваныя раней.

Распрацоўшчыкамі гэтага сайта і спонсарам прагнозу надвор'я з'яўляецца ЗАТ «Міжнародны дзелавы альянс» – найбуйнейшы ў Беларусі пастаўшчык інфармацыйных тэхналогіяў. Інфармацыя аб надвор'і прадастаўляецца фондам «ФОБОС» і НПА «Мэп-Мэйкерс» – расійскай фірмай, якая займаецца вытворчасцю праграмнага забеспячэння для збору, апрацоўкі і прадастаўлення метэаралагічнай інфармацыі.

Аляксей АРЭШКА

Этнаграфічныя набыткі

Калекцыі твораў мастацтва і фальклорных запісаў Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя Кандрата Крапівы Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі аб'яўленыя нацыянальным набыткам краіны. Пра гэта БелаПАН паведаміў намеснік дырэктара інстытута па навуковай рабоце доктар гісторыі Аляксандр Лакатко. Паводле яго словаў, урад прыняў пастанову аб уключэнні ў Дзяржаўны рэестр навуковых аб'ектаў, якія складаюць нацыянальны набытак, каля 20 тысяч твораў мастацтва з фондаў Музея старажытнабеларускай культуры.

Калекцыю гэтага музея, як адзначыў вучоны, можна параўнаць з фондамі славутых маскоўскай Траццякоўскай галерэі, парыжскага Луўра і берлінскай Гліптатэкі. У музеі інстытута імя Крапівы прадстаўленыя унікальныя ўзоры айчыннай культуры — першабытнага мастацтва, іканапісу, жывапісу, графікі, старадрукаў, паліхромнай скульптуры, мастацкай коўкі па метале, а таксама багатыя зборы твораў народнага дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва, у тым ліку тканінаў, вышыўкі, нацыянальнага касцюма, керамікі і пляцення.

Паводле словаў Лакатко, статус нацыянальнага набытку прысвоены таксама калекцыі фальклорных запісаў, якія збіраліся на працягу 60 гадоў і цяпер захоўваюцца ў фондах аддзела славістыкі Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору. «У гэтай калекцыі прадстаўлена каля 300 тысяч запісаў народных песень, баладаў, паданняў, каляндарна-абрадавых святаў і рытуалаў, зафіксаваных у аўтэнтычным выкананні і ў асяроддзі носьбітаў фальклору», — сказаў вучоны.

Марат ГАРАВЫ

ФЕСТЫВАЛЬ

Беларускія мультфільмы — лепшыя

Беларускія мультфільмы сталі пераможцамі ў дзвюх з чатырох намінацыяў на IV міжнародным фестывалі анімацыйнага кіно «Анімаеўка-2001», які завяршыўся ў Магілёве. На фестывалі былі паказаныя 73 мультфільмы вытворчасці Беларусі, Украіны, Расіі, Галандыі, Кітая, Арменіі, Казахстана, Літвы, Латвіі, Эстоніі і шэрагу іншых дзяржаваў. У конкурснай праграме было паказана 32 работы.

Прыз сімпатыяў гледачоў дастаўся мультфільму беларуса Аляксандра Ленкіна «Яма, танцы і чатыры струны». Званне «Лепшы дзіцячы фільм» удастоена работа рэжысёра Юрыя Кулакова — анімацыйная карціна «Подна і Подні» расійска-брытанскай кампаніі «Крыстмас філмз». Лепшым эксперыментальным фільмам прызнаная карціна «Мячык» Міхаіла Тумеля, які прадстаўляў расійскую студыю «Пілот». Нарэшце, гран-пры фестывалю атрымала работа рэжысёра студыі «Беларусьфільм» Ірыны Кадзюковай «Прытча пра Каляды».

Канстанцін УВАРАЎ

ЖЫВЁЛЫ

Хатні кот аказаўся шалёным

Тры чалавекі, у тым ліку двое дзяцей, пацярпелі ў Драгічынскім раёне ад укусу хатняга ката, які аказаўся шалёным. Як стала вядома БелаПАН, кот падрапаў і пакусаў дзвюх дзяўчынак, 1993 года нараджэння, жыхарак горада Драгічына і вёскі Сіманавічы Драгічынскага раёна, што гасцявалі ў вёсцы Пярэспа гэта ж раёна. 25-гадовы мужчына, жыхар горада Бярозы, які знаходзіўся разам з дзецьмі, таксама быў пакусаны шалёным катом. Усе пацярпелыя ўзяты на ўлік і праходзяць курс антырабічных прышчэпак.

Як расказаў карэспандэнту БелаПАН галоўны ветэрынарны ўрач Брэсцкай вобласці Аляксандр Гарбуз, сёлета на Брэстчыне выяўлена 65 шалёных жывёлаў. Часцей за ўсё гэта лісы, якія і з'яўляюцца разносчыкамі небяспечнай хваробы. Хварэюць і дамашнія жывёлы: каровы, коні, каты і сабакі. Адзначаныя выпадкі, калі дзікія жывёлы прыходзяць у вёскі. Напрыклад, сёлета жанчыну ва ўласным доме пакусаў шалёны воўк. Нярэдка церпяць дзеці — ад хворых катоў і сабак.

Валянціна КАЗЛОВІЧ

Бурштынавыя мары землякопаў

У цяперашні перыяд павышанага попыту на цвёрдае пячное паліва напаўсілы ўсяго працуе торфазавод «Гатча-Асоўскі», што ў Жабінкаўскім раёне. Землякопы вычарпалі ранейшыя запасы балотнай сыравіны, і цяпер тарфакрошку даводзіцца нарыхтоўваць на нізказалежных тарфяніках удалечыні ад прадпрыемства. 180 чалавек штатнага персаналу мала працуюць, дрэнна зарабляюць, а іхнія мары пра лепшую долю звязаныя хіба што з геолагаразведкай, якая актывізавала свой вышук на выпрацаваных плошчах. Лічыцца, што ля Гатчы адкрыта першая ў Беларусі праслойка прамысловых залежаў бурштыну, якая можа даць пачатак развіццю новай вытворчасці.

Галіна БАРАВАЯ

ЗДАРЭННІ

МЧС супраць восаў

Работнікам дзіцячага садка №57 Брэста прыйшлося скарыстаць дапамогу спецыялістаў упраўлення МНС па Брэсцкай вобласці, каб знішчыць асіныя гнёзды.

Мінулым летам восы пасяліліся ў сцяне будынка дзіцячага садка, пад абліцовачнай пліткай. З наступленнем восені ўзрасла іх агрэсіўнасць – восы кусалі дзяцей. Каб аказаць дапамогу некаторым з іх, давялося нават выклікаць «хуткую дапамогу». Работнікі дзіцячага садка спрабавалі самі справіцца з восамі, аднак безвынікова. Спецыялісты МНС атруцілі восаў дымавой сумессю, а таксама забетаніравалі месцы, где знаходзіліся іх гнёзды. Толькі пасля гэтага насякомыя пакінулі тэрыторыю дзіцячага садка.

А нядаўна, паводле інфармацыі МНС, спецыялістам упраўлення давялося знішчыць восаў у гарадской кватэры.

БелаПАН

Перавыхаванне нязгодных

Пачаліся рэпрэсіі супраць назіральнікаў і актывістаў агітацыйнай кампаніі.

У Задзіночаньне беларускіх студэнтаў патэлефанаваў супрацоўнік Савецкага РУУС Андрыеўскі. Ён шукаў Крысціну Сідун (старшыню ЗБС) і паведаміў, што ў РУУС Савецкага раёна Мінска прыйшоў запыт з КДБ. Згодна з гэтым запытам, Крысціну Сідун выклікаюць у Савецкі РУУС, каб пагутарыць з ёй у прысутнасці супрацоўнікаў КДБ.

18 верасня ў ПЦ «Вясна» звярнуўся выкладчык сельскагаспадарчага тэхнікума ў пасёлку Смілавічы Чэрвеньскага раёна Мінскай вобласці Нікіцін Аляксандр, які паведаміў наступнае: «Я працаваў у Смілавіцкім сельскагаспадарчым тэхнікуме з 1964 года. 5 верасня мяне запрасілі да дырэктара, дзе ён абвясціў мне, што педнагрузку з мяне зняў без ніякага тлумачэння прычыны. Цяпер я хачу аднавіцца на працы...»

Разам з тым Нікіцін Аляксандр прадставіў у ПЦ «Вясна» шэраг дакументаў, сярод якіх загад дырэктара тэхнікума: «У сувязі з выяўленнем фактаў правядзення антыдзяржаўнай палітыкі ў сельскагаспадарчым тэхнікуме (студэнцкія інтэрнаты, навучальныя карпусы і інш.), прыніжэння гонару і годнасці кандыдатаў у прэзідэнты РБ загадваю – Нікіціна Віталя Аляксандравіча, Нікіціну Лілію Леанідаўну, Кухаронак Валянціну Іванаўну папярэдзіць пра недапушчальнасць распаўсюджання на тэрыторыі тэхнікума брашураў, газет, лістовак і іншага друку, дзе прыніжаецца гонар і годнасць Прэзідэнта РБ, кандыдатаў у прэзідэнты РБ. 05.09.2001 г. Дырэктар тэхнікума Пілуй Н.Ф».

Прадставіў Нікіцін Аляксандр таксама і адказ з прафкама: «На Вашу заяву ў прафкам Смілавіцкага сельгастэхнікума паведамляем, што, згодна з арт.1 пункт 1 Працоўнага кодэкса, наймальнік мае права заключаць і скасоўваць працоўныя дамовы з супрацоўнікамі. Прафкам у дадзеным пытанні нічым дапамагчы не можа».

Інфармацыйны аддзел ПЦ «Вясна»

Змаганне ліцэістаў

Заканчэнне, пачатак на стар.1

«Кожны дзень нам тэлефануюць, дасылаюць лісты і электронныя паведамленні з адной просьбай — захаваць ліцэй», — сказаў спадар Маслюкоў. Паводле яго словаў, ліст у падтрымку навучальнай установы прыйшоў у гарвыканкам з Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, які шмат гадоў супрацоўнічае з ліцэем у арганізацыі археалагічных даследаванняў на тэрыторыі Гомельскай і Магілёўскай абласцей. Падтрымала навучэнцаў і старшыня дзіцячага дабрачыннага фонду «Сакавік» Марыя Міцкевіч, унучка народнага паэта Беларусі Якуба Коласа. «Пры дапамозе гэтага фонду праводзіцца штогадовае аздараўленне ліцэістаў у Вялікабрытаніі і Ірландыі», — сказаў Тэльман Маслюкоў.

Нагадаем, што загад аб закрыцці філіяла ліцэя быў выдадзены 11 верасня. Згодна з гэтым дакументам, усе ліцэісты пераводзяцца ў СШ № 1 Светлагорска, а адзін з будынкаў навучальнай установы перадаецца Дому дзіцячай і тэхнічнай творчасці. У загадзе ўсё гэта падаецца як «рэарганізацыя навучальнай установы». Аднак, згодна з неафіцыйнай версіяй, прычынай для закрыцця філіяла ліцэя стала арганізаваная там 7 верасня сустрэча навучэнцаў, настаўнікаў і гарадской інтэлігенцыі з няўгоднымі ўладам пісьменнікам Уладзімірам Арловым, а таксама бардамі Зміцерам Бартосікам і Вольгай Цярэшчанка.

Як распавёў Т.Маслюкоў, намеснік міністра адукацыі Беларусі Генадзь Дылян абяцаў да 20 верасня вырашыць праблемы, узніклыя вакол ліцэя. Пытанне аб лёсе светлагорскага філіяла ліцэя даручана разгледзець аднаму са спецыялістаў мінадукацыі, які займаецца работай ліцэяў. «Для вырашэння гэтай праблемы ў міністэрства, як бачна, будзе запрошаны намеснік дырэктара НДГЛ Лявон Баршчэўскі», — лічыць Маслюкоў. Разам з тым, паведаміў ён, з 17 верасня спыненае фінансаванне светлагорскага філіяла і аплаты працы выкладчыкаў, аб чым паведаміла загадчыца аддзела адукацыі Галіна Філіповіч; ліцэістаў перасталі карміць у школьнай сталоўцы. Нягледзячы на гэта, заняткі ў ліцэі не спыняюцца, выкладчыкі працуюць бясплатна.

Са словаў дырэктара светлагорскага філіяла Нацыянальнага дзяржаўнага гуманітарнага ліцэя, старшыня Светлагорскага гарвыканкама Баляслаў Пірштук прапанаваў кіраўніцтву навучальнай установы спыніць пікетаванне будынкаў гарвыканкама і аддзела адукацыі, якое штодзённа праводзяць ліцэісты. «У сувязі з прапановай сп. Пірштука вырашаць пытанне аб далейшым функцыяванні ліцэя ў спакойнай абстаноўцы, без стварэння напружанасці, ліцэісты адмянілі правядзенне вячэрняга пікетавання 17-га і ранішняга 18 верасня», — сказаў Тэльман Маслюкоў. Дырэктар спадзяецца, што светлагорскі філіял ліцэя ўсё ж удасца захаваць, паколькі ні адзін ліцэіст не выказаў жадання пераходзіць у школу.

Марат ГАРАВЫ

За бар'ерам абыякавасці

Заканчэнне, пачатак на стар.1

Прапановы задзейнічаць у іх вытворчасці саміх калясачнікаў, якія лепш ведаюць, што ў тых трэба мадэрнізаваць, пакуль заставаліся без адказу. Каб атрымаць такую каляску бясплатна ад аддзела сацыяльнай абароны, напрыклад, у абласцях, трэба чакаць па паўгода.

Расійскія каляскі, якія выпускаюцца па ліцэнзіі нямецкай фірмы «Майра», ужо 2 гады не закупляюцца, а шведскіх калясак на ўсіх не хапае. З удзелам шведаў штогод арганізуюцца міжнародныя лагеры актыўнай рэабілітацыі для інвалідаў-калясачнікаў, куды яны прывозяць па 30 інвалідных калясак актыўнага тыпу, падладжваюць кожную каляску пад яе будучага ўладальніка і вучаць, як ёй кіраваць. Такія каляскі больш манеўраныя, надзейныя і важаць каля 6 кілаграмаў (параўнайце з нашымі 35-кілаграмовымі!). На ёй чалавек можа самастойна без чужой дапамогі ўзняцца па некрутой лесвіцы ці перасесці з яе ў машыну. І нягледзячы на тое, што вытворчасць такіх калясак на Беларусі так і не наладзілі, а купіць імпартовую файную каляску па кошце 1,5-2,5 тысячы долараў за сваю пенсію ніхто з калясачнікаў сабе дазволіць не можа, дзяржава рабіла спробы пры ўвозе шведскіх калясак на тэрыторыю Беларусі абкласці іх мытнымі зборамі.

Яшчэ складаней сітуацыя з аўтамабілямі з ручным кіраваннем. Звычайна гэта «Таўрыя», утрыманне якой уладальніку абыходзіцца даражэй за тыя ж «Жыгулі». У аддзелах сацыяльнай абароны стаяць у чэргах па іх трэба 10-15 гадоў. Адно што ёсць дастаткова часу, каб назбіраць тыя 800 долараў, якія трэба за яе даплачваць.

Разам з тым трэба разумець, што ў гэтым выпадку каляска і аўтамабіль – гэта не раскоша, а сродак першай неабходнасці для такіх людзей. Каб заставацца сацыяльна актыўнай асобай. Пасля страты магчымасці хадзіць жыццё не спыняецца, і ім, таксама як і ўсім, неабходна працаваць, вучыцца, адпачываць. Ці можна жыць на сярэднюю пенсію па інваліднасці ў 60 тысяч у сваё задавальненне? А тым людзям, хто інвалід з дзяцінства, дастаецца ад дзяржавы яшчэ менш.

Пабачыць на вуліцах чалавека на інваліднай калясцы вялікая рэдкасць не таму, што гэтых людзей так мала ці іх ужо нічога не цікавіць. Не, многа хто самастойна там-сям падрабляе, меней тых, хто ўладкаваўся на працу афіцыйна. Некаторыя завочна навучаюцца ў ВНУ. Але на шляху туды ці да якой-небудзь іншай установы для іх паўстае багата перашкодаў — прыступкі, вузкія ліфты, разнастайныя бардзюры, нязручны транспарт. Паказальна нават тое, што ні міністэрства сацыяльнай абароны, ні раённыя адміністрацыі не маюць спецыяльных пад'ездаў для інвалідных калясак.

Яшчэ ў 1997 годзе Мінгарвыканкам, зацвердзіўшы праграму па папярэджанні інваліднасці і рэабілітацыі інвалідаў, узяў на сябе абавязак да 2000 года стварыць безбар'ернае асяроддзе для пражывання асобаў з абмежаванымі фізічнымі магчымасцямі. Але за гэтыя тры гады нічога не змянілася, а праграма па стварэнні безбар'ернага асяроддзя стала «доўгатэрміновай». Адзінае што з'явіліся спецпад'езды каля самога будынка Мінгарвыканкама і пад'ёмнік для калясак на станцыі метро «Магілёўская». Але што з яго, калі на ніводнай іншай станцыі яго няма. Пакатацца — і назад на «Магілёўскую»? Нават падчас адкрыцця спартова-культурнага комплексу для людзей з абмежаванымі фізічнымі магчымасцямі на базе пратэзнага завода, дзе прысутнічаў прэм'ер-міністр Беларусі Уладзімір Ярмошын, пад'ёмнікі для інвалідных калясак не працавалі, і тых, хто не можа хадзіць самастойна, практычна на руках заносілі па лесвіцах. Дык для каго тады адкрывалі гэты рэабілітацыйны комплекс?

Абураныя такой абыякавасцю да свайго існавання напрыканцы жніўня некалькі дзесяткаў чалавек на інвалідных калясках каля Мінгарвыканкама правялі пікет. Але да дыялога гэта не прывяло: мэр прайшоў міма, нават не зірнуўшы ў іх бок.

Таксама ўлады не лічаць патрэбным прысутнасць калясачнікаў у Міжведамасным савеце па справах інвалідаў, адмаўляючы ім тым самым у праве голасу.

Алена ЛАБАНАВА

З хронікі дзяржаўнага тэрору

Заканчэнне, пачатак на стар.1

Нарэшце групу моладзі прывезлі ў Цэнтральны РАУС, размясцілі ў актавай зале. Пачаліся так званыя «установления личности»: сабралі дакументы, у каго якія былі, перапісалі прозвішчы, хатнія адрасы, тэлефоны.

Пасля трох гадзінаў затрымання трох непаўнагадовых з групы адпусцілі. Капітан міліцыі Малевіч склаў на паэта Славаміра Адамовіча пратакол. Пры гэтым ніхто з праваахоўнікаў ні юнакам, ні аўтару «Турэмнага дзённіка» прычыну затрымання растлумачыць не змог. І тады ў актавую залу ізноў зайшлі асобы ў цывільным; некаторыя з іх сваім вонкавым выглядам нагадвалі сапраўдных бандытаў. У іх ашклянелых вачах адбівалася адно жаданне: біць. Аднак праяўлялі яны і пэўную збянтэжанасць, таму што бачылі перад сабою не худых тынэйджэраў, не дзяўчат-ліцэістак і не гопнікаў з мікрараёна, а прыстойных маладых людзей, сярод якіх былі і курсанты ваенных вучылішчаў. Праўда, работнічкі невядомай спецслужбы бянтэжыліся нядоўга – з відавочнымі намерамі прымяніць сілу яны выбралі з групы трох юнакоў і вывелі з залы...

Толькі праз дзве гадзіны – прыкладна каля 9-й вечара – іх вярнулі назад.

Было бачна, што юнакоў білі. Білі нават па тварах. Білі, вымагаючы прызнанняў у арганізацыі злачыннай групоўкі, у падрыхтоўцы слаўных акцыяў супраць улады. На шчасце, дзяржтэрарыстам у цывільным прыйшлося задаволіцца толькі двума мяхамі патрыятычнай літаратуры ды стосам налепак – усё, што яны знайшлі ў кватэры аднаго з маладых патрыётаў.

9 верасня пачалася новая пяцігодка дзяржаўнага тэрору.

Міраслаў ЧАНТАРЫЦКІ

«Хотим знать правду!»

В кампании «Хотим знать правду!» за 3,5 месяца приняло участие более 3.700 человек.

В формате кампании в 35 регионах Беларуси, а так же в ряде европейских столиц были проведены «Цепи неравнодушных людей».

Подготовлены и распространены два спецвыпуска газеты «Народная воля» общим тиражом 1.100.000 тысяч экземпляров. Изготовлено и распространено более 200.000 тысяч единиц иной информационной продукции.

Во время кампании задержано 80 человек.

333,5 часа люди провели в тюрьме, милиции.

К 11 человекам применялось физическое насилие.

В судах ждут своего рассмотрения ещё три дела.

8 активистов ОГП в судах оштрафовали на более чем 2 миллиона рублей.

В ходе кампании конфисковано около 100.000 экземпляров газет и более 3.000 тысяч другой печатной продукции.

В ходе избирательной кампании с участием родственников жертв политических репрессий были проведены встречи с избирателями в 23 городах и населённых пунктах Беларуси.

По итогам мероприятий, проведённых в рамках кампании «Хотим знать правду!», по российским телеканалам (НТВ, ТВ-6, РТР, ОРТ) прошло более 10 сюжетов.

Завершение кампании «Хотим знать правду!» возможно только при условии получения ответов на все вопросы по громким делам, привлечения к ответственности виновных в организации и осуществлении этих преступлений.

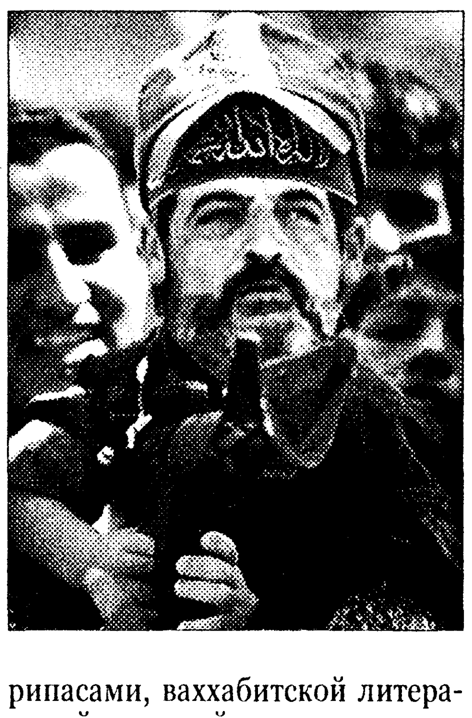
Фота Ул.ШЛАПАКА

Жонкі зьніклых на нарадзе АБСЭ

У Варшаве адбываецца чарговая, шостая нарада АБСЭ па выкананьні абавязацельстваў у галіне правоў чалавека. На павестцы дня форуму больш за 30 пытаньняў. У прыватнасьці, пытаньні свабоды слова і веравызнаньняў і вяршынства закону, праблемы нацыянальных меншасьцяў, абароны правоў уцекачоў і вымушаных перасяленцаў. 21 верасьня ў рамках шостай нарады АБСЭ па выкананьню абавязацельстваў у галіне правоў чалавека пройдзе брыфінг «Гучныя справы: Беларусь і Украіна», на якім перад дэлегатамі нарады АБСЭ выступяць жонкі рэпрэсаваных беларускіх апазыцыянэраў – Людміла Карпенка, Сьвятлана Завадзкая, Ірына Красоўская, Вольга Захаранка, Зінаіда Ганчар і Тацяна Клімава, а таксама Міраслава Гангадзэ, жонка забітага ў верасьні 2000 году ўкраінскага журналіста

Америку взорвал Абдурахман Маленький

Это сенсационное открытие сделало 17 сентября управление ФСБ по Чечне. Как следует из последней сводки контрразведчиков, в селении Цоцин-Юрт обнаружена ставка этого самого Абдурахмана Маленького, а в ставке – техническое описание авиалайнера «Боинг-737» и пособие для пилотов.

Пока разведывательное сообщество США в полном составе ищет по всему миру улики, которые бы доказывали причастность бен Ладена к терактам, потрясшим Америку, и не находит их, управление ФСБ по Чечне решило проблему обнаружения террористов в считанные дни. Как следует из свежей сводки контрразведчиков об их успехах в Чечне, в ходе оперативно-розыскных действий в Курчалойском районе Чечни в селении Цоцин-Юрт, что в 10 км юго-восточнее Аргуна, были обнаружены материалы, которые могут иметь прямое отношение к терактам в США.

В доме одной из жительниц Цоцин-Юрта был обнаружен тайник, в котором наряду с традиционным для Чечни оружием, боеприпасами, ваххабитской литературой и парой взрывных устройств оказались совершенно нетипичные вещи – компакт-диск с информацией об устройстве авиалайнеров «Боинг-737», а также пособие для пилотов. К сожалению, в сообщении ФСБ не уточняется, полетам на каком типе самолетов можно научиться по этому пособию. Предполагается, что именно на «Боинге-737».

Кому именно принадлежали материалы, выяснилось в ходе дознания. Им оказался некий боевик по кличке Абдурахман Маленький. В Цоцин-Юрте его вроде бы все знают.

От комментариев по поводу странной находки контрразведчики, само собой, воздержались. Но если следовать логике подачи этой информации, вывод в голове у обывателя должен рождаться сам собой. Причем вывод совершенно определенный – террористы, взорвавшие небоскребы в США, и чеченские боевики – это почти одно и то же. Мог ли Абдурахман Маленький взорвать Всемирный торговый центр и Пентагон? Мог, ведь соответствующие улики обнаружены. Причем, воюя в Чечне, он собирался совершить воздушный теракт, скорее всего, именно в США, так как в России «Боинги» распространены куда менее, чем Ту-134 или Ту-154.

В результате ФСБ ловким дуплетом убивает двух зайцев – ставит чеченских боевиков в глазах российского обывателя в один ряд с теми, кто поверг мир в ужас на прошлой неделе (мол, они – такие же, только вот летать пока не умеют), а заодно намекает США, что удар возмездия было бы неплохо нанести и по отдельным закоулкам Северного Кавказа. Точнее, он уже нанесен, но вот добить заразу мешают всякие ОБСЕ. Неплохо было бы их попридержать.

Но на самом деле ФСБ заблуждается – Абдурахман Маленький не мог взорвать Америку, так как в его тайнике не обнаружено самой главной улики – карты Нью-Йорка с обведенными красным фломастером небоскребами ВТЦ.

Этой карты не обнаружило среди улик, собранных на выходцев из арабских стран, и ФБР. Скорее всего, она хранится у самого бен Ладена. Ну а что касается компьютерных дисков с информацией по «Боингам», то их за 80-100 рублей можно купить в Москве на любом мало-мальски приличном электронном рынке. Там же, кстати, продается и хит компьютерных игр прошлого года, произведенный компанией *Microsoft* – очень качественный симулятор-пособие для пилотов.

А еще у Абдурахмана Маленького нашли компьютерную карту Чечни. Такие есть только у Генштаба и ЦРУ...

Друзья бен Ладена заработали на терактах

По информации ЦРУ, накануне 11 сентября в США на американских биржах было продано более миллиона акций компаний, которые должны были упасть в цене после терактов. Лица, сыгравшие на трагедии, должны были получить сотни миллионов долларов. Спецслужбы США убеждены в причастности к этому сторонников бен Ладена.

Версию о биржевых спекуляциях саудовского миллиардера Усамы бен Ладена и его сторонников в преддверии терактов сейчас отрабатывают не только американские спецслужбы. Фактически речь идет о совместном расследовании США, Великобритании, Японии, Германии и Италии – пяти участников «большой семерки».

Первые сообщения о начавшемся расследовании пришли из Японии, что и неудивительно: там в силу разницы во времени торговая сессия заканчивается раньше, чем начинаются торги в Лондоне и Нью-Йорке. Следовательно, у людей, имевших информацию о предстоящей террористической атаке, была возможность провести выгодные для себя и труднообъяснимые на тот момент для регулирующих органов сделки.

Уже 12 сентября стало известно, что комиссия по ценным бумагам и биржам этой страны проводит анализ торгов на фондовых биржах Токио и Осаки. Причем в расследовании принимали участие эксперты из США и Великобритании. Японским специалистам удалось выявить несколько подозрительных операций, имевших место на биржах Токио и Осаки 11 сентября. Что же касается западных экспертов, то они преследуют цель выявить возможное участие бен Ладена в торговле на мировых фондовых биржах до и после совершения терактов в США.

Следующее сообщение пришло 13 сентября из Германии: фондовая биржа Франкфурта проводит свое расследование версии о том, что Усама бен Ладен пытался получить прибыли от операций на ней накануне террористических актов в США. По данным германской прессы, следователи из Европы и США изучают биржевые операции трех крупных европейских компаний.

И вот вчера, когда в Нью-Йорке возобновились торги, подтвердилась информация об участии в расследовании ЦРУ.

Из того, что сейчас пишут западные газеты, можно сделать вывод: терактам в США действительно предшествовала серия «коротких» продаж на крупнейших биржах Европы и Азии.

В настоящее время спецслужбы анализируют «короткие» продажи на Лондонской фондовой бирже 11 сентября. Главная версия: сторонники бен Ладена в этот день открывали и закрывали короткие позиции по акциям страховых, туристических и авиакомпаний, которые, как известно, упали в цене на 10-20%. Смысл таких сделок, напомним, в том, что инвестор сначала продает взятые в долг акции, когда цена падает, выкупает их, затем возвращает бумаги брокеру, а себе забирает разницу в деньгах.

Спецслужбы потеряли контроль над Чечней

Один вертолет, два генерала Генштаба, восемь полковников, не менее 18 собровцев и пока неизвестное количество простых чеченских милиционеров – таковы только официальные потери федеральных сил за 17 сентября. Боевикам не удалось удержать Гудермес более нескольких часов, однако сам факт его неожиданного штурма и общая паника, царившая в Чечне весь день, свидетельствуют о том, что российские спецслужбы не способны контролировать ситуацию в республике.

По последним данным, федеральным силам так и не удалось восстановить полный контроль над городом. К вечеру глава МВД Борис Грызлов был вынужден признать, что штурм Гудермеса был организован в высшей степени профессионально, а предприняла его не горстка самоубийц числом «не более 15 человек», как это пытался представить главный кремлевский пропагандист и агитатор Сергей Ястржембский, а хорошо вооруженный отряд в количестве не менее 100 человек.

Впрочем, официальная информация из Чечни по-прежнему скупа. Военные отказываются сообщать подробности выступления боевиков и его последствия, ссылаясь на нехватку оперативных данных.

Генералы, которым Кремль разрешил говорить, – командующий группировкой Баранов и полпред президента на Юге Виктор Казанцев – весь день уверяли, что ничего серьезного не произошло.

Какие-то недобитые бандформирования – «в основном масхадовцы», заявил Казанцев, попытались захватить кое-какие здания в Гудермесе. Попытка отбита. Бандиты рассеяны, а те, кто еще сопротивляются, будут уничтожены в ближайшие часы.

О понесенных потерях – ни слова. Лишь вечером анонимный представитель штаба ОГВ объявил, что в результате штурма Гудермеса внутренние войска потеряли убитыми не менее 10 человек и ранеными восемь. Это при том, что нападение, по сведениям из Гудермеского УВД, произошло неожиданно – и сразу на места дислокации четырех специальных отрядов быстрого реагирования. Бросается в глаза и странное соотношение убитых и раненых – обычно в Чечне на 1 убитого 3 раненых.

Если же вспомнить, что бой в Гудермесе начался в шесть утра и продолжался весь день, станет очевидно, что эти заявленные потери – лишь часть реальной картины.

Кроме того, до сих пор нет никаких данных о том, как именно выбивают боевиков из второго по величине города Чечни. Если с применением авиации и артиллерии (а без них подавить огневые точки противника в городских условиях очень трудно), то неизбежны разрушения и потери среди мирного населения, которое, как заявил еще утром Ахмад Кадыров, «все попряталось по подвалам».

Не ясно также, что происходит в Ножай-Юрте, который, как заявил представитель Масхадова информагентству Франс-Пресс, был захвачен боевиками в понедельник. Без развития оказалась и информация, поступившая из УВД Чечни о том, что до 200 боевиков в 6 утра совершили нападение на административные здания и охрану соседнего с Гудермесом Аргуна.

Военные заявили вечером, что Ножай-Юрт и Аргун – это выдумки, однако с утра они ровным счетом тоже самое говорили о штурме боевиками Гудермеса.

Самые же серьезные потери ОГВ понесла непосредственно в Грозном. В 12.15 в центре города, прямо над площадью Минутка управляемой ракетой «Стрела-3М» (российский аналог «Стингера») был сбит вертолет Ми-8, на борту которого находилось 13 человек. Пилоты попытались дотянуть до взлетной площадки Ханкалы. Там Ми-8 и рухнул. Экипаж и все пассажиры погибли. Как выяснилось, в числе последних были два генерала и восемь полковников Генштаба, включая первого заместителя начальника Главного оперативного управления ГШ генерал-майора Анатолия Позднякова.Это самый высокопоставленный военный, погибший в Чечне за две последних военных кампании.

Все это случилось в один день. Военные отреагировали на события традиционно – сильнее обычного ограничили доступ журналистов к оперативной информации. В результате возник вакуум, который весь день заполнялся слухами и всевозможными домыслами. Например, совершенно не понятно, как могло так получиться, чтобы на столь крупный город, как Гудермес, неожиданно напали сразу 400 боевиков (вряд ли военные выбивали бы из него целый день сотню, о которой заявил Грызлов). Где были ФСБ и армейская контрразведка? Ведь, если верить чеченскому РУБОПу, в нападении принимали участие исключительно жители Гудермеса. Причем, по оценке рубоповцев, численность отряда составляла не менее 300 человек. Как эти боевики прошли легализацию, откуда у них столько оружия и боеприпасов? Как им при такой численности удалось сохранить в тайне от федеральных сил и им сочувствующим свои планы?

Первые выводы могут быть только следующие: события понедельника в Чечне являются крупнейшим за последний год провалом спецслужб.

Еще один вывод – боевики вполне способны к организованным и очень эффективным и эффектным выступлениям. Ну и последнее. Многотысячный Гудермес знал о подготовке выступления масхадовцев (просто не мог не знать), но не предупредил федералов. Не предупредил (а раньше предупреждал) – после того как Кадыров со скандалом отправил на пенсию державшую город под своим контролем главу местной администрации Малику Гезимиеву. Совпадения подобного рода обычно не случайны.

Андрей МАТЯШ

Речь президента США Джорджа Буша

Я только что провел совещание со своей командой национальной безопасности, на котором мы ознакомились с самыми последними данными.

Хорошо продуманные, смертельные атаки, проведенные вчера против нашей страны, являются чем-то большим, чем просто актами террора. Они являются актами войны. Это потребует от нашей страны, чтобы она объединилась в твердой решимости и настрое. Атакованы наша свобода и наша демократия.

Американский народ должен знать, что мы столкнулись с таким врагом, с которым никогда не сталкивались раньше. Этот враг прячется в тени и без уважения относится к человеческой жизни. Это враг, который обрушивается на невинных и ничего не подозревающих людей, затем устремляется в укрытие, однако он не сможет быть в укрытии вечно. Этот враг пытается спрятаться, однако он не сможет прятаться вечно. Этот враг думает, что его убежища надежны, однако они не будут надежны вечно. Этот враг атаковал не только наш народ, но и всех свободолюбивых людей во всем мире.

Соединенные Штаты Америки используют все свои ресурсы, чтобы сокрушить своего врага. Мы объединим мир. Мы будем терпеливыми. Мы будем сосредоточены на своей цели, и мы будем тверды в нашем настрое. Эта битва потребует времени и решимости, однако не стоит сомневаться, мы победим.

Федеральное правительство и все наши ведомства осуществляют свою деятельность, но не в обычном порядке. Мы действуем в состоянии высочайшей готовности. Америка продолжает двигаться вперед, и мы должны быть тщательно осведомлены об угрозах нашей стране.

Люди, стоящие у власти, должны принять все меры к тому, чтобы наши граждане были защищены. Однако мы не позволим врагу победить в этой войне, изменив наш образ жизни или ограничив наши свободы.

Этим утром я отправлю в Конгресс запрос на срочное выделение средств, чтобы мы могли потратить столько, сколько потребуется на спасение жертв, на помощь жителям Нью-Йорка и Вашингтона, на преодоление последствий этой трагедии и на защиту нашей национальной безопасности.

Я хочу поблагодарить Конгресс за его единство и поддержку. Америка едина. Свободолюбивые государства мира стоят на нашей стороне. Это будет монументальная борьба добра со злом, и добро победит.

Большое спасибо.

Страна.ru

Новые вооружения США

Как сообщила лондонская газета «Ньюз оф зе уорлд», воздушные удары по базам террориста Усамы бен Ладена и его покровителей-талибов будут наносить не только военно-воздушные силы, но и военный флот США. Последний собирается применять по целям в отдаленном от моря Афганистане крылатые ракеты «Томагавк», запускаемые с атомных подводных лодок и надводных кораблей. Ракеты имеет дальность действия 2.500 км.

Самолеты палубной авиации США будут применять для поражения целей мощные бомбы с лазерным или телевизионным наведением, запускаемые с расстояния 30 км. Вес бомб системы *GBU15* около 1 тонны, и ее взрывная сила значительно больше, нежели у боеголовки «Томагавка». Но особой разрушительной мощью обладают наводимые лазером «планирующие бомбы» *GBU28*, чья боеголовка весит более 2 т., предназначенные для разрушения мощных укреплений, созданных в горах Афганистана.

Стратегическая авиация в перечне оружия, которое намечено использовать в Афганистане, представлена дальними бомбардировщиками B-52, которые могут действовать с баз в континентальных США, в Западной Европе или с островных американских баз в Индийском океане. Их боевой радиус действия 17 тыс. км.

Британская газета называет особой гордостью американских военных модифицированный гигантский самолет «Боинг-747», который несет «лазер-убийцу». Луч смерти, испускаемый этим устройством, имеет мощность 2 мегаватта, достаточной для снабжения электроэнергией небольшого города. Он может поразить нужного человека в толпе с расстояния почти 300 км, не причинив вреда его соседям.

Оружием, как бы сошедшим с экранов приключенческих фильмов, является двуствольное орудие, которое американские специальные силы будут использовать в наземных операциях в Афганистане. Нижний ствол — автомат, приспособленный для стрельбы стандартными патронами *NATO* калибра 5,56 мм, а верхний — 20-мм автоматическая пушка, снаряды которой взрываются над целями, что позволяет поражать цели в окопах, подобных укрытиях. Снаряды наводятся лазерным прицелом, смонтированным на новом оружии. Частью снаряжения бойца американского спецназа является шлем с миниатюрным компьютером, приборами ночного видения и средствами опознания «свой-чужой».

Нью-Йорк приговорил террористов к смерти

В Нью-Йорке объявлены новые данные о пропавших без вести – их число уже перевалило за 5 тыс. человек.

В Нью-Йорке, как и несколько дней назад, последние данные о жертвах объявляет мэр города Рудольф Джулиани.

Несколько часов назад он сообщил журналистам, что число пропавших без вести и предположительно считающихся погибшими людей возросло до 5.422 человек. А из-под завалов уже извлечены тела 201 человека.

В местных моргах постоянно идет процесс опознания тел. По словам Джулиани, сейчас опознаны 135 погибших, среди них – 35 пожарных из Нью-Йорка и Нью-Джерси, два работника служб по чрезвычайным ситуациям и два полицейских. Тем не менее, многих опознать так и не удастся: очень часто поисковики находят только незначительные фрагменты тел.

Тем временем американские власти решили начать серьезную борьбу с терроризмом. В понедельник вечером губернатор штата Нью-Йорк Джордж Патаки поставил свою подпись под законом, который предусматривает для лиц, совершивших теракт на территории штата, смертную казнь. За угрозу терактов закон предусматривает лишение свободы сроком до семи лет, за призывы к террористическим действиям или оказание поддержки террористам – до 15 лет, а за ложные сообщения о готовящихся взрывах – до семи лет. Ужесточено наказание для тех, кто препятствует расследованию терактов или скрывает у себя террористов. Им грозит тюрьма сроком до 25 лет. Как заявил губернатор Патаки, это «самый всеобъемлющий антитеррористический закон в США».

Кремль не доверяет православной церкви

На высшем уровне путинской администрации есть несколько принимающих решения специалистов, в чью компетенцию входят религиозные проблемы. К числу таких людей относится Максим Мейер.

Потрудившись в президентской кампании Владимира Путина вместе с ведущим мастером пиара Глебом Павловским, Мейер стал заместителем начальника управления по внутренней политике в новой президентской администрации. По словам Мейера, на этом посту необходимо заниматься прежде всего политическим планированием, а для этого нужно быть в курсе того, «что делается в сфере религии». На эту тему Мейер дал 30 августа подробное интервью Кестонской службе новостей.

Отношения между церковью и государством

Вопреки распространенному на Западе мнению, говорит Мейер, отношения между путинским руководством и Московским патриархатом в настоящий момент носят «напряженный» характер. Такая ситуация существует со времени обнародования Социальной доктрины Русской православной церкви летом прошлого года. Особенно спорным моментом, по словам Мейера, был изначально присущий этому документу монархистский уклон, который вызвал озабоченность у государственного руководства: «Русская православная церковь настолько близка к государству, что она должна с нами советоваться, — ведь мы постоянно ее поддерживаем».

6 сентября о. Всеволод Чаплин, секретарь Отдела внешних церковных сношений Московского патриархата, заявил Кестонской службе, что изложенная в Социальной доктрине позиция по отношению к монархии ни на какой стадии подготовки документа не подвергалась изменениям. Однако Мейер утверждает, что монархические настроения были приглушены, и предполагает, что в этой связи в документ было внесено положение, в котором поименованы законные основания для гражданского неповиновения. Это еще более осложнило церковно-государственные отношения. «Ведь это можно толковать как угодно: скажем, они потребуют возвращения всей собственности, принадлежавшей церкви до революции, а в ответ на наше несогласие скажут, что мы проводим антицерковную политику, и сошлются на этот раздел Социальной доктрины». В настоящее время, говорит Мейер, «наше руководство считает руководство РПЦ нечестным и не доверяет ему».

Церковь в обществе

По словам Мейера, Россия — это «обрядная страна», где нет глубокой веры. Во время Великого поста, заметил он в беседе с корреспондентом Кестонской службы, дорогие рестораны пустуют: «Люди постятся, но в церковь не ходят». В таком случае, спросил корреспондент, почему государство, по-видимому, считает церковь значимым политическим фактором — особенно если иметь в виду данные социологических опросов, по которым доля набожных православных (*devoutly practising Orthodox*) не превышает нескольких процентов населения? Численность истинно верующих, по-видимому, не сказывается отрицательно на влиянии церкви, сказал на это Мейер, — ведь по опросам общественного мнения патриарх Алексий II имеет высокий рейтинг. «Многие доверяют им – это нам известно, что на самом деле происходит в церкви, но люди об этом не знают. То, что у них (РПЦ. — **Ред.**) нет влияния в вопросах веры, не имеет значения — это средство социального воздействия, моральный авторитет».

Однако, по мнению Мейера, высокая общественная значимость церкви не должна вызывать у нее самодовольство. «Церковь только занимается интригами, денежными делами и отношениями с государством, меж тем как ее основа разрушается и тает. В регионах люди увлекаются сектантскими культами — эта страна всегда была склонна к сектантству. Им надо вводить инквизицию».

Кто станет следующим патриархом?

Как по собственной инициативе заметил Мейер, одна из главных трудностей в отношениях государства с церковью состоит в том, что путинская администрация не видит сильного кандидата на место преемника нынешнего патриарха. (Отметив, что Алексий II «находится в отличной форме», Мейер, тем не менее, сказал, что этот вопрос следует постоянно иметь в виду.) Митрополита Смоленского и Калининградского Кирилла Мейер назвал «непростым клиентом» (*difficult passenger*) и «слишком сложным человеком». Тем не менее, митрополит Кирилл по-прежнему является той фигурой в церкви, с кем Кремль ведет основной диалог, сказал Мейер, дав понять, что это вызвано ограниченностью кругозора прочих иерархов. Корреспондент Кестонской службы в порядке предположения назвал альтернативную фигуру в лице митрополита Воронежского и Липецкого Мефодия, который в ноябре прошлого года представлял РПЦ на встрече на высоком уровне с занимающимся, как и Мейер, религиозными вопросами (заместителем главы президентской администрации. — **Ред.**) Сергеем Абрамовым. Однако, по мнению Мейера, «не очень похоже, что это будет он». Другой церковный деятель, считающийся близким к Кремлю, — архимандрит московского Сретенского монастыря Тихон (Шевкунов) — по словам Мейера, «ближе к власти в идеологическом отношении», но принадлежит к числу тех представителей церкви, с кем трудно вести диалог. «Они вроде бы готовы поддерживать государство, но при этом обладают большими амбициями, однако на самом деле не располагают достаточным влиянием».

По мнению Мейера, «кадровый кризис» в РПЦ скорее всего приведет к тому, что следующий патриарх будет всего лишь временной фигурой. Сильный, динамичный человек с Кавказа, «по-настоящему понимающий тамошнюю ситуацию, мог бы стать очень хорошим патриархом», заметил Мейер, но «такого просто нет».

Религиозность Путина

Затронув вопрос личной религиозности Путина, корреспондент Кестонской службы привел пример премьер-министра Великобритании Тони Блэра, который близок к католицизму, однако заявил, что не намерен оспаривать британское законодательство об абортах, поскольку, по его мнению, это противоречило бы демократически выраженной воле большинства. Придерживается ли Путин сходной позиции в религиозных вопросах? В настоящий момент — да, сказал Мейер. Когда речь зашла о формальной связи российского президента с церковью, Мейер неодобрительно отозвался об архимандрите Тихоне, обвинив его в намеренном распространении слухов о том, что он якобы является духовным отцом Путина. «Это совершенно не соответствует действительности, — заявил Мейер, — ни в отношении самого Путина, ни даже в отношении его жены». Лично Путин считает себя православным, заверил Мейер, напомнив, что на вопрос о том, какие нравственные ценности надо снова внедрять в России, президент быстро ответил: «Конечно же, православные нравственные ценности!». Вместе с тем, подчеркнул Мейер, Путин «понимает, что в нашей стране есть и другие вероисповедания».

«Традиционные» религии?

На протяжении интервью Мейер несколько раз обращался к теме ислама. По его словам, путинская администрация еще не сумела выработать необходимое понимание проблем ислама, и для выполнения этой задачи было бы весьма полезно привлечь опыт и знания, накопленные на Западе. Мейер высказался насчет необходимости создать в России собственное учебное заведение для подготовки мусульманского духовенства, «чтобы они больше не отправлялись в Саудовскую Аравию». Однако, сообщив, что РПЦ просила государство защитить ее от ислама (6 сентября о.Всеволод Чаплин в беседе с

Кестонской службой отрицал предположение о том, что церковь видит в исламе некую угрозу для себя), Мейер заявил, что если в России будет введен статус традиционной религии, православие и ислам будут равноправны. Мейер сказал, что не знает о двух распространяемых сейчас проектах документа о государственной политике в сфере религии (в обоих предполагается введение такого статуса), однако предположил, что этот статус будет предоставлен, в частности, католикам и протестантам. Когда корреспондент спросил, будут ли отнесены к традиционным протестантам баптисты, пятидесятники и адвентисты, Мейер начал было задумчиво рассуждать о том, что «где-то придется провести черту». Однако почти сразу же он заговорил по-другому и твердо заявил: «А вообще я против всей этой затеи — это все интриги Московского патриархата. Нам такой статус не нужен. Если у РПЦ есть трудности, пускай сами разбираются. Если прихожане уходят от них к пятидесятникам — это их проблема, раз они не умеют привлекать людей».

Равенство и привилегии

В ходе посещения Соловецкого монастыря в августе Путин с похвалой отозвался об исторически присущей русскому православию идее равенства всех народов, которая, как он сказал, «должна быть положена в основу внутренней и внешней политики России». Было ли это признаком курса на беспристрастие в религиозной политике, выработанного в нижних эшелонах президентской администрации? Мейер ответил на этот вопрос отрицательно: «Нет, он придумал это сам. Он много чего сам придумывает».

Однако, как поведал Мейер, если Кремль настроен в пользу системы конкордатов с различными конфессиями, предпочитая ее введению статуса традиционной религии, то Русская православная церковь против такой системы. «Они говорят, что они независимы, что они ЦЕРКОВЬ и что они не хотят возвращаться к тоталитарному периоду». Мейер дал понять, что многие требования церкви нереалистичны. «Они просили себе 20 или 30 больших зданий в центре Москвы, которые они могли бы сдавать в аренду коммерческим структурам. Когда мы у них спросили, что нам делать с теми, кто сейчас занимает эти здания, они предложили нам их выселить! С какой стати государству выселять людей, чтобы церковь могла владеть этими зданиями?» (6 сентября о. Всеволод Чаплин подтвердил, что церковь, бывало, просила — и иногда получала — собственность на такие здания и что среди арендаторов были и коммерческие структуры.) По словам Мейера, церковь теперь представляет собой «огромную социальную корпорацию, вроде профсоюза, а государство не может дружить только с одной корпорацией».

Комитет по делам религий?

Как утверждает Мейер, сам Путин редко занимается религиозными проблемами — в управлении по внутренней политике есть небольшая группа специалистов, которая обсуждает эти вопросы по мере их возникновения с работниками нижестоящего отдела по взаимодействию с религиозными организациями, возглавляемого Андреем Протопоповым. Мейер, однако, не очень доволен такой схемой работы. «Мы всегда принимаем приблизительные решения. Религиозная политика — это деньги, собственность, местные конфликты между светскими и религиозными организациями, религиозный экстремизм. Нельзя загружать всем этим администрацию, у нас есть и другие дела — промышленность, например». Поэтому, заявил Мейер, он выступает за создание государственного комитета по делам религий, хоть и не видит нужды в более крупной структуре, такой, как министерство. Подчеркнув, что обсуждение этого вопроса в его управлении еще не завершилось, Мейер сказал корреспонденту Кестонской службы, что если решение о создании государственного органа, ведающего религиозными делами, будет принято, такой орган будет создан, «что бы ни думала на этот счет Русская православная церковь»

Джеральдина ФЕЙГАН,
Кестонская служба новостей

Киев стремится к автокефальной церкви

Первыми из восточных славян приняли крещение украинцы

Празднование 950-летия Киево-Печерской лавры послужило поводом для разнообразных маневров всех участников церковного конфликта на Украине, который длится уже многие годы.

На торжественном собрании, посвященном Киево-Печерской лавре, Леонид Кучма сделал важное заявление: «Единство Церкви, активная деятельная и ответственная ее позиция цементируют нацию, укрепляют государство и политическую стабильность, содействуют духовному развитию общества. Под таким углом зрения все мы должны рассматривать в высшей мере актуальную проблему объединения украинского православия. Создание поместной Православной Церкви — не самоцель. Это единственный путь к повышению той роли, которую играют и должны играть в нашем бытии вера и религия».

Это довольно дипломатическое высказывание украинского президента приобретает дополнительный смысл, если учесть, что днем раньше Леонид Кучма встретился с делегацией Вселенского Константинопольского Патриархата, прибывшей на Украину принять участие в праздновании юбилея Лавры. Как известно, Константинопольский Патриарх является одним из сторонников дарования Украинской Церкви статуса Поместной.

Присутствие в день празднования Успения Пресвятой Богородицы Леонида Кучмы на торжественном богослужении в Андреевской церкви трактуется на Украине как проявление явной симпатии к идее Поместной Церкви. Этот факт особо отметил митрополит Тернопольский и Подольский Мефодий, глава Украинской Автокефальной Православной Церкви (УАПЦ) — одной из трех соперничающих православных Церквей Украины. По его словам, посещение Кучмой Андреевской церкви

подтверждает намерение президента положить конец православному расколу в Украине.

Пытаясь сгладить впечатление от своих же высказываний и сохранить хорошие отношения с РПЦ Московского патриархата, Кучма направил патриарху Алексию II приглашение посетить Украину. Однако ему не удалось соблюсти до конца все церковно-дипломатические условности, необходимые в этом случае. Патриарх ответил, что не приедет на Украину до окончания раскола.

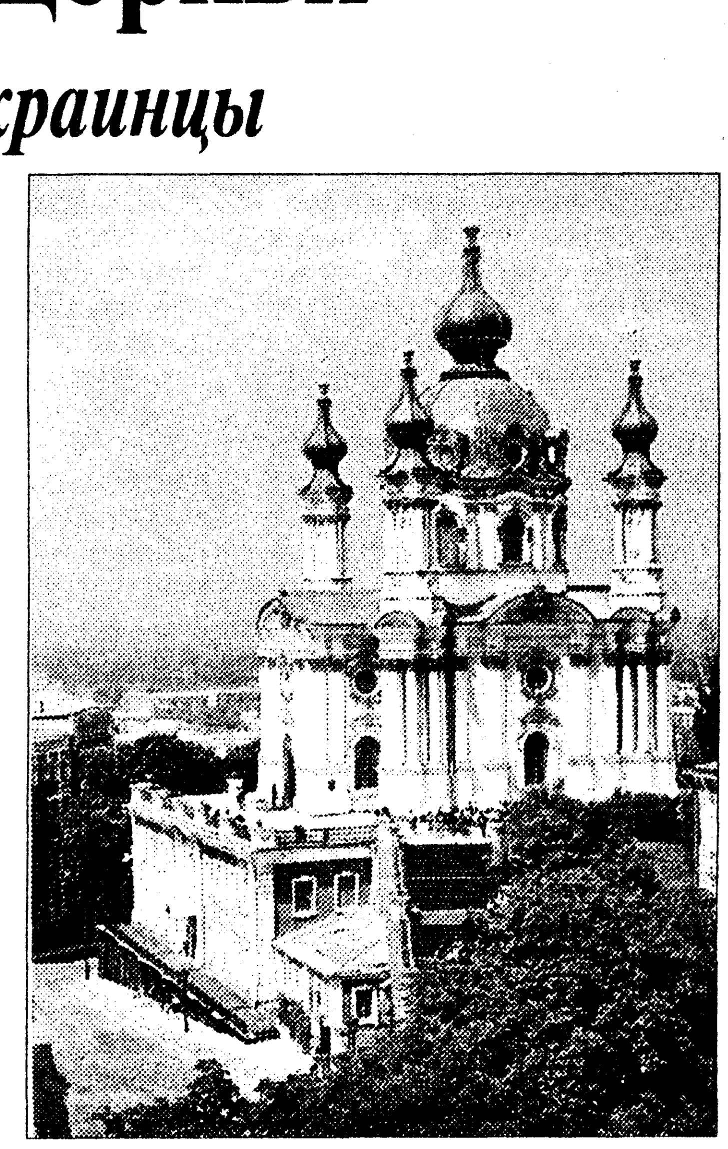
Между тем, Московский патриархат использовал юбилей Лавры, монахи которой находятся в его юрисдикции, для того, чтобы снова подчеркнуть, что только Украинская Православная Церковь Московского патриархата (УПЦ МП) является единственной легитимной Православной Церковью на Украине, а также чтобы в очередной раз заручиться поддержкой других Поместных Церквей. Особенно удалось последнее. На юбилейные торжества съехались более сорока высших архиереев начиная с епископов, представляющих все Православные Церкви.

В приветствии участникам торжеств Алексий II подчеркнул, что юбилей Лавры является свидетельством «братского единства Православных Церквей с блаженнейшим митрополитом Киевским и всея Украины Владимиром и верной своему предстоятелю паствой Украинской Православной Церкви».

На фоне подобных высказываний православных архиереев еще более ярким был демарш Константинопольского Патриархата. Константинопольский Патриарх Варфоломей I в своем обращении к гражданам Украины по случаю 950-летия Киево-Печерской лавры не упомянул ни Патриарха Московского Алексия II, ни митрополита Киевского и всея Украины Владимира. Этим, по мнению Московского патриархата, он нарушил традиции Православной Церкви.

Но очевидно, что вышеупомянутое единство не сможет уже помешать созданию на Украине Поместной Церкви при поддержке местных властей.

Алексей ЛАМПСИ

Дзеці новага стагоддзя

«Круглы стол» на тэму «Скажы дзецям «Так!» прайшоў 17 верасня ў Брэсце. Яго арганізатарам выступіла грамадскае аб'яднанне «Клуб дзелавых жанчын Брэста». Удзел у паседжанні ўзялі прадстаўнікі жаночых грамадскіх аб'яднанняў, што дзейнічаюць у Брэсцкай вобласці. «Круглы стол» быў прымеркаваны да спецыяльнай сесіі Генеральнай Асамблеі ААН у інтарэсах дзяцей, якая павінна была прайсці 19 - 21 верасня, аднак перанесеная на няпэўны час у сувязі з тэрактам у ЗША.

Удзельнікі мерапрыемства абмеркавалі праблемы сучаснага дзяцінства: погляд на дзяцей новага стагоддзя вачамі будучых педагогаў, уздзеянне школьных нагрузак на псіхічнае развіццё дзяцей, праблемы таленавітых дзяцей, падлеткавай наркаманіі, хатняга насілля, усынаўлення і іншыя. Быў распрацаваны план дзеянняў жаночых арганізацыяў па вырашэнні праблемаў дзяцей Брэсцкай вобласці, абмеркаваны і прыняты адпаведны зварот да лідэраў дзяржаваў, удзельнікаў спецыяльнай сесіі ААН. У заключэнне член арганізацыі «Стары горад» Алена Грынкевіч прэзентавала альбом «Правы чалавека вачамі дзяцей».

У размове з карэспандэнтам БелаПАН адна з арганізатараў гэтага мерапрыемства Тамара Суцяпанава адзначыла, што мэта «круглага стала» — накіраваць жаночыя арганізацыі на вырашэнне праблемаў дзяцінства. Клуб дзелавых жанчын Брэста ўжо правёў некалькі дабрачынных акцыяў для дзяцей. «Паварот грамадскай свядомасці ў бок дзяцей ужо ёсць, аднак важна, каб працэс ішоў больш інтэнсіўна, таму што дзіця — гэта не толькі будучыня краіны, але і яе сённяшні дзень», — лічыць Тамара Суцяпанава.

Валянціна КАЗЛОВІЧ

Адмоўнае сальда знешняга гандлю

Паводле звестак міністэрства замежных справаў Беларусі, знешнегандлёвы абарот краіны ў студзені-ліпені гэтага года склаў 8.606,7 млн. долараў ЗША. Гэта на 4,4 працэнта менш за паказчык аналагічнага перыяду мінулага года. У той жа час прагноз сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі на 2001 год прадугледжвае рост аб'ёму знешняга гандлю на 2,9-3,9 працэнта.

Агульны аб'ём экспарту склаў 4.299,4 млн. долараў, імпарту — 4.307,3 млн. Адмоўнае сальда за сем месяцаў склалася ў памеры 7,9 млн. долараў (за першае паўгоддзе — 3,1 млн.).

З краінамі СНД сальда адмоўнае ў памеры 515,6 млн. долараў (у тым ліку з Расіяй — 665,8 млн.). З краінамі па-за СНД сальда станоўчае ў памеры 507,7 млн. долараў.

У дзяржавы Садружнасці экспартавана тавараў на суму 2.554,5 млн. долараў, што складае 59,4 працэнта ад агульнага аб'ёму экспарту (з іх у Расію — на 2.205,7 млн., ці 51,3 працэнта), у дзяржавы па-за СНД — на суму 1.744,9 млн. долараў.

З краінаў СНД імпартавана тавараў на суму 3.070,1 млн. долараў, што складае 71,3 працэнта ад усяго аб'ёму імпарту (у тым ліку з Расіі — на 2.871,5 млн., ці 66,7 працэнта). З дзяржаваў па-за СНД імпартавана тавараў на 1.237,2 млн. долараў.

Таваразабарот з краінамі СНД склаў 5.624,6 млн. долараў, ці 65,4 працэнта ад агульнага аб'ёму знешняга гандлю, з астатнімі краінамі — 2.982,1 млн. долараў (34,6 працэнта).

У фактычных цэнах экспарт павялічыўся на 3,9 працэнта. У краіны СНД экспарт узрос на 6,3 працэнта (у тым ліку ў Расію — на 10,4 працэнта). У краіны па-за СНД беларускі экспарт павялічыўся на 0,4 працэнта.

Агульны аб'ём імпарту скараціўся на 11,4 працэнта. Увоз тавараў з краінаў СНД скараціўся на 8,6 працэнта (у тым ліку з Расіі — на 6,5 працэнта). Найбольш значна скараціўся імпарт з краінаў па-за СНД — на 17,7 працэнта.

Дзмітрый УЛАСАЎ

Фота IREX/ProMedia

Бізнес-план для «Крыніцы»

Да канца верасня канцэрн «Белдзяржхарчпрам» павінен атрымаць ад ААТ «Піваварная кампанія «Балтыка» бізнес-план інвестыцыйнага праекта рэканструкцыі мінскага піваварнага завода «Крыніца». Са жніўня на «Крыніцы» вядуцца будаўнічамантажныя работы па ўстаноўцы новага абсталявання, каб да 2002 года ў адпаведнасці з планам нарасціць аб'ёмы вытворчасці піва да 15 мільёнаў дэкалітраў. Акрамя таго, для завода былі набытыя дзве лініі разліву ў бутэлькі і ў пластыкавую тару магутнасцю 60 тысяч і 20 тысяч бутэлек у гадзіну адпаведна. Першапачаткова стаўка будзе рабіцца на мясцовыя гатункі піва, хаця ў будучыні магчыма і вытворчасць гатункаў піва «Балтыка». Сёння завод «Крыніца»з'яўляецца дзяржаўным прадпрыемствам. У перспектыве, кантрольны пакет акцыяў, магчыма, набудзе «Балтыка».

Вольга АСІПЕНКА

Імпартовага піва стане меней

Чакаецца, што бліжэйшым часам урадам будзе зацверджаны праект пастановы аб квацiраванні ўвозу на тэрыторыю Беларусі імпартовага піва. Для гэтага будзе ўведзенае ліцэнзаванне імпарту піва, што дазволіць кантраляваць увоз замежнага піва на тэрыторыю Беларусі. Галоўная мэта, як зазначаюць у «Белдзяржхарчпраме», гэтых захадаў накіраваная не на абмежаванне паставак замежнага напою, а на папаўненне дзяржаўнага бюджэту за кошт падатковых збораў.

Нагадаем, з 5-7 мільёнаў дэкалітраў піва, якія штогод завозяцца ў Беларусь, афіцыйна да нас трапляе толькі 450 тысяч дэкалітраў. У выніку такога дысбалансу дзяржаўны бюджэт недаатрымлівае багатую частку належных падатковых плацяжоў.

Што да нашага піва, то, па словах памочніка прэзідэнта канцэрна «Белдзяржхарчпрам» Віктара Копіна, у гэтым годзе было сабрана 54 тысячы тонаў ячменю, якога хопіць, каб вырабіць 25 мільёнаў дэкалітраў беларускага піва. Гэта піва мы пакаштуем, мусіць, толькі ў наступным годзе, а пакуль беларусы пацяху дапіваюць піва са старога соладу ўраджаю 2000 года, якое не адпавядае нормам па колернасці і ўтрыманні бялку.

Інга ГРЫМОНТАВА

Стаўка на цукровыя буракі

На працягу наступных 5 гадоў аб'ёмы перапрацоўкі цукровых буракоў у Беларусі дасягнуць 2 мільёнаў тонаў, а вытворчасць цукру з яго павялічыцца да 200.000 тонаў. Аб гэтым паведаміў прызначаны два тыдні таму на пасаду прэзідэнта канцэрна «Белдзяржхарчпрам» Віктар Казека.

Зараз гэтыя паказальнікі не перавышаюць 1,46 мільёна тонаў і 170.000 тонаў адпаведна. Для таго, каб забяспечыць патрэбы беларускага насельніцтва ў цукры, трэба 360.000 тонаў, і нягледзячы на тое, што за мінулыя 8 месяцаў 2001 года цукру было выраблена на 23% болей, чымсьці за такі ж перыяд 2000 года, ні згаданага дэфіцыту, ні звязаных з гэтым адставак кіраўніцтва канцэрну пазбегнуць не ўдалося.

Зараз большая частка цукру выпрабляецца з трысняговага цукру-сырцу, імпарт якога на тэрыторыю краіны квацiруецца з мэты абароны ўнутранага рынку. Такім чынам, з павелічэннем аб'ёмаў выпрацоўкі цукру з буракоў скароціцца запатрабаванасць у імпартовым сырцу для нашай цукровай прамысловасці. Дарэчы, цукровыя буракі прыносяць нашай сельскай гаспадарцы самыя вялікія прыбыткі: рэнтабельнасць тут дасягае 160%.

Алена ЛАБАНАВА

Мировая экономика – ослабленная, но не обреченная

Бриджит ГРАНВИЛЛЬ, руководитель Международной экономической программы Королевского института международных отношений в Лондоне

Финансовая паника – негласный партнер терроризма. Тотчас же после нанесения террористами ударов по Всемирному торговому центру в Нью-Йорке паника охватила финансовые рынки, что привело к резкому повсеместному падению курса акций и стремительному повышению цен на нефть и золото. Многие опасались, что в условиях и без того шаткого положения экономики Соединенных Штатов такое потрясение повлечет за собой мировой экономический спад. Однако менее чем через два дня после трагедии европейские финансовые рынки, по-видимому, стабилизировались. Тяжелый экономический кризис уже не кажется неизбежным, хотя до возвращения коммерческой деятельности в прежнее состояние еще очень далеко. Самым крупным неизвестным в данной ситуации по-прежнему остается реакция Америки на произошедшее, поскольку ответный удар США, несомненно, окажет сильное воздействие на мировую экономику.

Спад деловой активности в США может, действительно, перерасти в мировой экономический кризис. Главным передаточным механизмом является зависимость экономик других стран от экспорта в Соединенные Штаты, а также от сосредоточенных в США мировых кредитных рынков, большинство из которых находится в Нью-Йорке. Чем больше экономическое развитие страны зависит от экспорта в Соединенные Штаты, тем больше вероятность кризиса в этой стране в результате экономического спада в США. Аналогичная ситуация наблюдается и в финансовой сфере: чем больше страна зависит от внешнего финансирования для выплаты подлежащих погашению долгов, тем сильнее окажется удар по ее экономике.

Вслед за понижением потребительского спроса в Соединенных Штатах снизятся и объемы импортируемой продукции, что больно заденет страны-экспортеры по большей части из Азии и Латинской Америки. Размер нанесенного им ущерба будет напрямую зависеть от степени зависимости этих стран от экспорта, а также от вида экспортируемой продукции. Снижение экспорта вызовет ухудшение состояния текущего счета страны. Это, в свою очередь, может привести к финансовым трудностям, связанным с оплатой, скажем, внешнего долга, поскольку найти другие источники годового дохода будет слишком сложно, а заменить ими прежние слишком дорого в обстановке существенно подорванного доверия. Долговое бремя стран, оказавшихся в подобной ситуации, неизбежно возрастет по мере возрастания стоимости займов.

Страны – экспортеры нефти, возможно, не только не пострадают, но и извлекут выгоду из сложившейся ситуации. Все будет зависеть от того, закончится или нет экономический спад открытым конфликтом, означающим серьезные проблемы для нефтедобывающих стран Ближнего Востока.

В любом случае, удар по уверенности в завтрашнем дне, нанесенный столь ужасным и беспрецедентным террористическим актом, несомненно, окажет кратковременное, но серьезное влияние на реальный спрос, а также выбьет финансовые рынки из колеи. Но сам по себе он не может привести к долгосрочному спаду и хронической дестабилизации финансовых рынков. Все вышеперечисленные последствия, однако, могут явиться результатом продолжительного конфликта. Так что сейчас все зависит от того, каким образом Америка ответит на нанесенный удар.

Так что начинается игра на выжидание. Европейские финансовые рынки стабилизировались из-за нежелания инвесторов продавать акции по самому низкому курсу, зарегистрированному за много лет. Более того, цены на облигации и золото упали, как только восстановилось спокойствие. Также стабилизировались и цены на нефть. Ведущие центральные банки, включая Европейский центральный банк, пообещали смягчить денежно-кредитную политику для того, чтобы предотвратить мировой экономический спад, и ввели дополнительную ликвидность в финансовую систему, что должно предотвратить любые проблемы, связанные с расчетами и кредитами, вызванные подрывом Американской финансовой системы. Как рынки, так и политики оказались на высоте положения.

Как долго их действия будут иметь реальный эффект, зависит от доверия потребителя. Некоторые наблюдатели опасаются, что нападения на Нью-Йорк и Вашингтон могут сыграть роль катализатора, который заставит затянуть пояса американских потребителей, продолжавших тратить деньги, несмотря на опубликованные недавно довольно мрачные статистические данные по состоянию американской экономики. До сих пор потребительский спрос был последним бастионом на пути наступления экономического спада.

До террористических актов американские экономические показатели становились все более удручающими: экономический рост был едва-едва положительным в последние два квартала 2000 года. Данные по безработице в Соединенных Штатах, опубликованные в пятницу, предшествовавшую удару террористов, показали резкое увеличение количества обращений за пособием по безработице, что еще более усиливает опасения, что вскоре потребители начнут урезывать свои расходы, тем самым подталкивая экономику страны к кризису. Сейчас существует серьезная опасность того, что после событий 11 сентября люди перестанут тратить деньги в том же объеме, что и раньше, что только усилит текущий спад.

Все же до террористических актов единодушный прогноз сводился к восстановлению экономического роста от 0,2% валового внутреннего продукта во втором квартале 2001 года до 1,5% благодаря последовательному снижению ставки процента Федеральной резервной системы и снижению налогов на сумму почти 40 миллиардов долларов. И пока нет явного основания для опровержения этого прогноза. В то время как такие отрасли, как страхование, туризм и авиаперевозки, по всей вероятности пострадают, другие могут оказаться в выгодном положении. Например, очень быстро выросли акции европейских предприятий общественного пользования и фармацевтических компаний. Выгоду получат и строительная, энергетическая и оборонная отрасли промышленности. Даже в отраслях, сильнее всех ощутивших удар, цены на акции восстановились после серьезного первоначального падения.

В истории мировой экономики существует очень мало доказательств того, что подобные потрясения могут ввергнуть экономику в состояние депрессии. Скорее все, происходит совсем наоборот. Так, во время войны в Персидском заливе вскоре после первоначального падения курсов на фондовых биржах снова восстановилась тенденция к повышению. Даже в случае резкого экономического спада можно будет утверждать, что такая коррекция давно ожидалась и что сильное потрясение предпочтительнее медленному мучительному приспособлению. Потребовались месяцы, чтобы искусственный подъем цен активов (особенно в США) наконец-то дал о себе знать. Это будет чрезвычайно болезненно для собственности с высокой долей заемных средств, но может оказаться полезным для внесения необходимой рыночной коррекции.

Однако если повышение цен на нефть будет продолжаться, спад в странах, являющихся крупными потребителями нефти, может быть более продолжительным.

Стабилизация цен на нефть в действительности может оказаться уязвимой только по отношению к крупномасштабным военным действиям со стороны США. Если ответный удар американской армии придется на основные нефтедобывающие регионы Ближнего Востока, цены на нефть подскочат так же, как и во время войны в Персидском заливе 1991 года. Однако в случае если Афганистан примет основной огонь на себя, что вполне вероятно, воздействие на цены на нефть, возможно, будет менее драматичным.

© Project Syndicate

ЖНІВО

У калгасе – 8 цэнтнераў, у фермера – 45

50 тонаў збожжа, пры яго сярэдняй ураджайнасці 45 цэнтнераў з гектара, прадаў лунінецкі фермер Міхаіл Грыневіч. Яшчэ раней ён сабраў небывалы ўраджай ягады «польскай» маліны з 15-гектарнай штучнай плантацыі, набыў за салодкі тавар новы трактар МТЗ-82 і бульбакапалку. Зараз гэта тэхніка працуе на арандаваных фермерам палетках у калгасе «Новае Палессе», дзе пасаджаная бульба ўраджайных гатункаў «скарб» і «дзяцкасельская».

Калгас «Праца» Пружанскага раёна не атрымаў ніводнай квітанцыі ад дзяржзакупу, бо, пасеяўшы па 2 цэнтнеры зерня на гектары, намалаціў... на 6 цэнтнераў больш. Каб камбайны і транспарт не пакідалі ў гэтае жніво меддвор, то калгас меў бы больш зерня, нават купляючы яго ў блізкай Польшчы, бо салярка і бензіну «спалена» на некалькі тысяч долараў.

Ну дык каб не прыпісалі ў агульны вал намалотаў вяскоўя і фермерскія «соткі», то калгасная Брэстчына сёлета апынулася б яшчэ далей ад таго 1 мільёна тонаў збожжа, за якім Лукашэнка абяцаўся на сваім шоу-селектары прыйсці да Буга з Мінска пешкі.

А адрапартавала паўднёвая вобласць пра 815 тысяч тонаў. Гэта практычна абвяргае ранейшыя запэўніванні на вышэйшым узроўні, што Беларусь набыла незалежнасць ад закупак зерня па імпарце. Каб не галадала зімою без камбікармоў цяперашняе пагалоўе жывёлы на фермах і комплексах, калгасам на Брэстчыне, прыкладам, патрабуецца закупіць яшчэ не менш як 200 тысяч тонаў ячменю, пшаніцы, кукурузы, соі і іншага зерня.

Надзея СВЯТЛІЧНАЯ

Нясвіжскі замак ляжыць у коме

Сёлета Нясвіжскі палацава-замкавы комплекс пакінулі дактары

Здавалася б, радавацца трэба – шматгадовыя размовы аб рэстаўрацыі гісторыка-архітэктурнай перліны нашага краю нарэшце пераходзяць у практычную плоскасць. Першы крок у гэтым накірунку зроблены – пастановай урада з замка адселены санаторый, які знаходзіўся там з 1945 года, і палацава-паркавы ансамбль перададзены Нацыянальнаму гісторыка-культурнаму запаведніку «Нясвіж».

За 55 гадоў эксплуатацыі радавое гняздо Радзівілаў, канешне ж, вельмі моцна пацярпела. Асабліва заўважна гэта цяпер, калі ідзеш па пустых і гулкіх пакоях. Для патрэбаў санаторыя тут рабіліся шматлікія ўнутраныя перабудовы, перагародкі, прыстасоўваліся для гаспадарчых мэтаў пакоі, у якіх некалі гаспадары прымалі знакамітых асобаў з усяго свету.

Як гавораць спецыялісты, усе будынкі палаца ў даволі кепскім стане, па сценах пайшлі разломы. Але невядома, што здарылася б з замкам, калі б усе гэтыя доўгія гады яго не сагравалі сваёй прысутнасцю людзі. «Санаторыі перыяд», магчыма, не самы горшы ў яго лёсе.

З гісторыі

Нясвіж Радзівілаў быў найбуйнейшым культурным цэнтрам у Беларусі. Яго называлі «маленькім Парыжам», некаранаванай сталіцай Вялікага княства Літоўскага. Радзівілы, як вядома, мелі выключнае права на збор і захаванне ў сваёй рэзідэнцыі ў Нясвіжы дзяржаўнага архіва — Літоўскай Метрыкі. Палітычная ўлада, якую мелі Радзівілы ў 16-17 стагоддзях, падмацоўвалася іх ваеннай і эканамічнай магутнасцю. Вось як пісаў пра гэты горад гісторык і археолаг Адам Кіркор: «Нясвіж сваімі багаццямі, бляскам, непаўторнасцю выдатных твораў навукі і мастацтва не толькі быў першым у цэлай Літоўскай Русі, але пераўзыходзіў шмат у чым другарадныя сталіцы. Князі Астрожскія, несумненна, былі багацейшымі за Радзівілаў, але Нясвіж заўсёды пераўзыходзіў Астрог, і пераўзыходзіў не разгулам, дзівацтвамі і ўсялякімі празмернасцямі барскага жыцця, але эстэтычным бокам: сваімі рэдкімі зборамі, кабінетамі, бібліятэкай, карціннай галерэяй, тэатрам і г.д. Сярод разнастайных магнацкіх задумак было шмат праблiскаў вытанчанасці, гуманнасці, вышэйшых поглядаў, нават самаадданасці».

Страты

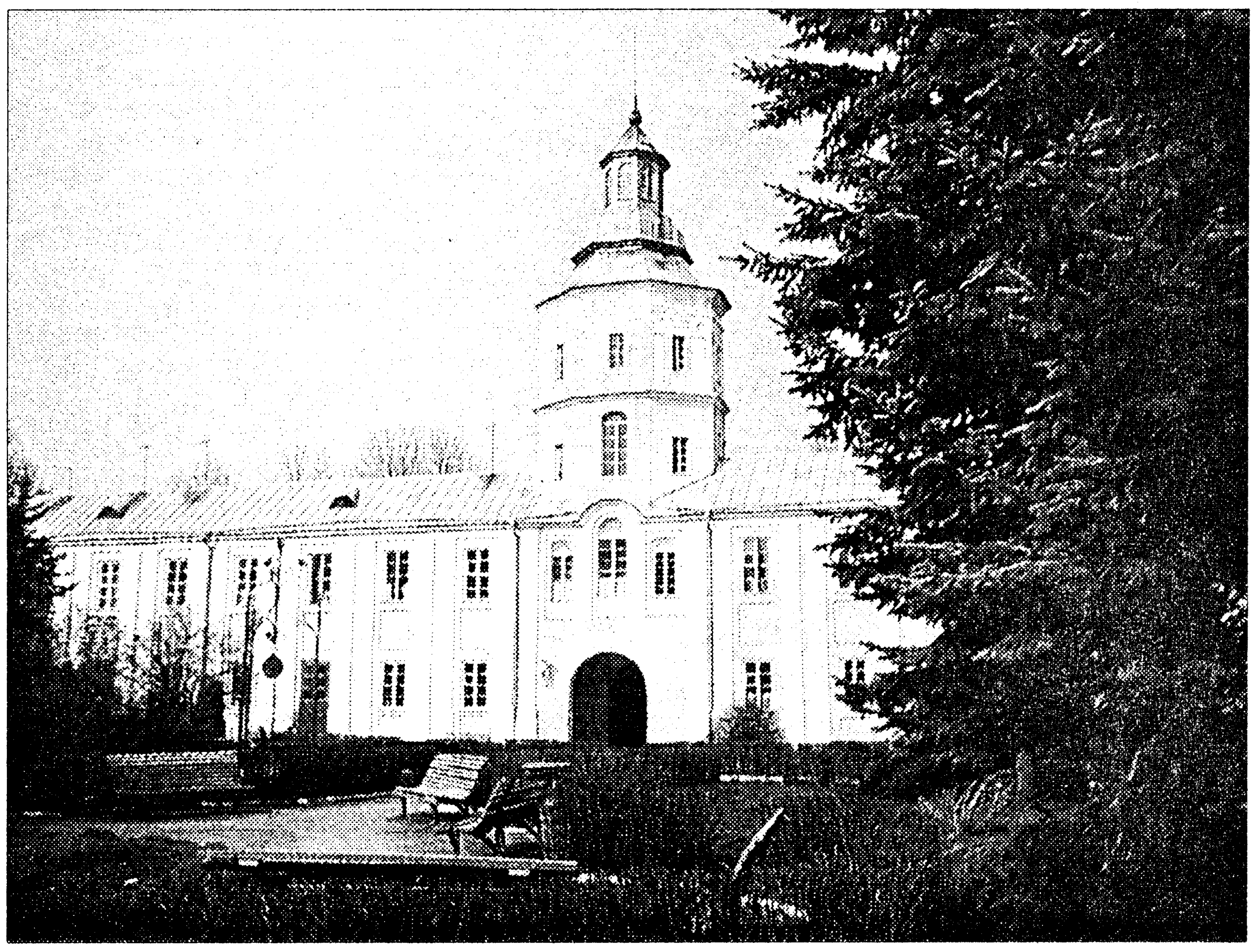
Страты Нясвіжскага замка бязмерныя. Толькі ў 20-ым стагоддзі ён некалькі разоў пераходзіў «з рук у рукі». Пасля верасня 1939 года рэшткі радзівілаўскай спадчыны – бясцэнныя творы мастацтва, габелены, мэблю, касцюмы – вывезлі ў глыб Расіі і ніхто не збіраецца іх вяртаць. Але і да гэтага гісторыя не была міласэрная да Нясвіжа. У 1772 годзе была разграблена радзівілаўская скарбніца, самую каштоўную яе частку адправілі ў Пецярбург, другую – у Смаленск. Мноства каштоўных рэчаў разграбілі салдаты і афіцэры. Падчас вайны 1812 года з замка вывезлі каля сотні фурманак, гружаных трафеямі. Архіў быў вывезены таксама, і часткова яго знішчылі. Найбольш каштоўныя рэчы калекцыі трапілі ў 1839 годзе ў Эрмітаж, а нумізматычны кабінет апынуўся ў Харкаўскім універсітэце. Славутая Нясвіжская бібліятэка Радзівілаў, якая налічвала каля 20 тысяч унікальных кніг, была таксама вывезеная ў Пецярбург. У складзе гэтай калекцыі знаходзіўся і хатні кніжны збор «бібліятэкі Бельскай», якая была сабраная Ганнай Радзівіл. 11 інкунабулаў з гэтых збораў аселі ў Дзяржаўнай бібліятэцы Расійскай Федэрацыі.

Падыходы

Ідэя рэстаўрацыі занядбанага помніка архітэктуры пачала набываць рэальныя абрысы ўжо ў сярэдзіне 1980-ых гадоў. Партыйныя ўлады вырашылі тады ўзвесці для санаторыя новы будынак у іншым месцы, за паркам (спецыялісты знайшлі багатыя падземныя запасы радону, а ён, як вядома, выкарыстоўваецца ў лячэбных мэтах), а ў замку размясціць філіял Мастацкага музея. Быў падрыхтаваны новы праект, ажыццёўлены нулявы цыкл. Але здарылася перабудова, і партыйныя ўлады сышлі ў небыццё...

У 1994-ым годзе ў Беларусі гасцяваў князь Антоні Радзівіл, з удзелам якога на Міжнародным сімпозіуме «Нясвіж як агульнаеўрапейская гісторыка-культурная каштоўнасць» быў абмеркаваны праект канцэпцыі нацыянальнага запаведніка, асноўнай часткай якога павінен быў быць замак. Нашчадак слыннага беларускага роду стаў адным з заснавальнікаў Міжнароднага фонду «Нясвіж». Двума гадамі раней родавае гняздо наведала спадарыня Альжбета Тамашэўская (дачка Альбрыхта Радзівіла, апошняга ардыната Нясвіжа), якая жыла ў той час у Англіі. З яе дапамогай работнікі Дзяржархіва кінафотадакументаў змаглі ідэнтыфікаваць людзей на здымках з сямейнага альбома Радзівілаў, што знаходзіцца ў Дзяржаўным музеі гісторыі Беларусі. А.Тамашэўская прывезла з сабой два альбомы з фотаздымкамі інтэр'ераў Нясвіжскага замка. Гэтыя сямейныя рэліквіі, як яна паведаміла, дасталіся ёй пасля смерці бабулі ў Рыме. Там жа, у Рыме, у польскай семінарыі, знаходзяцца цяпер і многія архівы Радзівілаў. Князь Антоні Радзівіл памёр у канцы 90-ых гадоў, так і не дачакаўшыся якіх-небудзь зрухаў у справе рэстаўрацыі замка. Свой прах ён завяшчаў пахаваць там, дзе ляжаць усе яго продкі – у крыпце нясвіжскага касцёла.

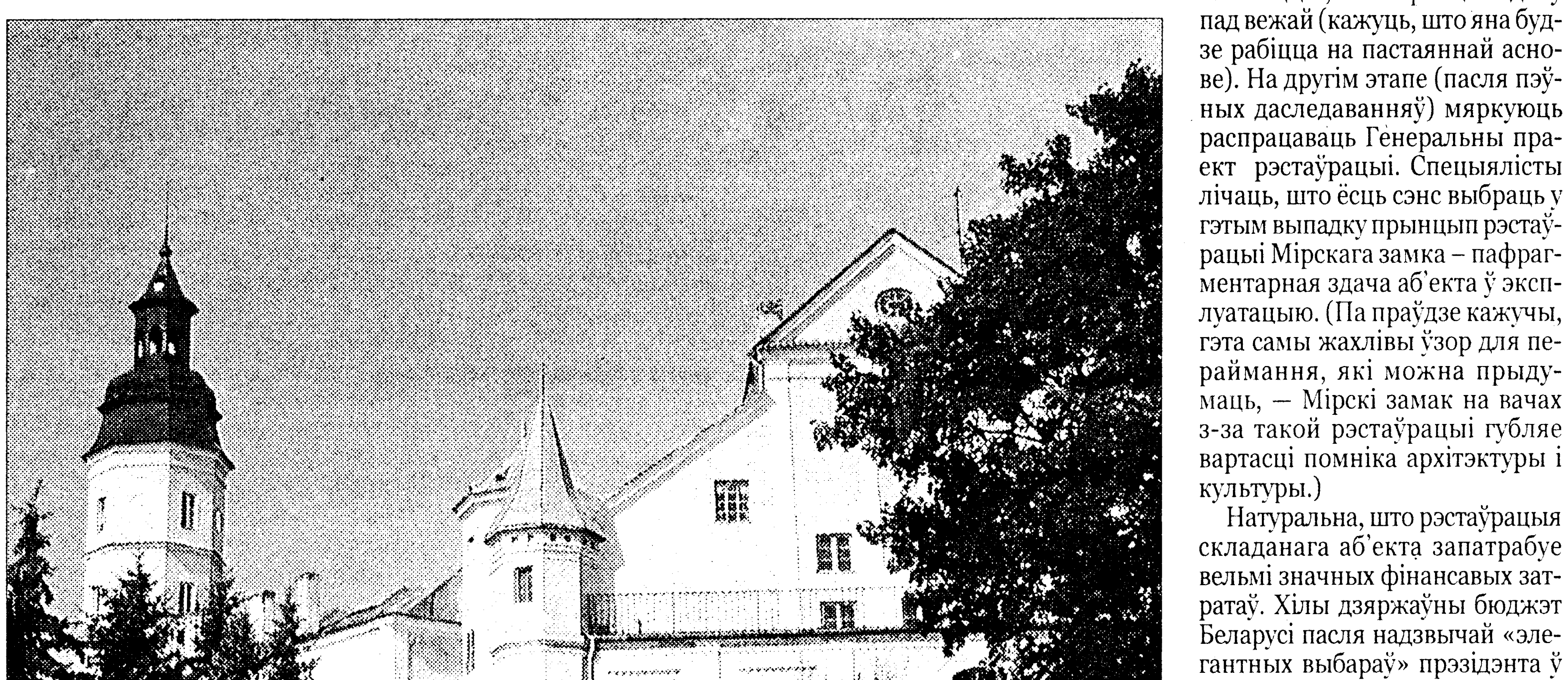
Чаму так доўга, аж да 2001 года, не распачыналася рэстаўрацыя гэтага помніка нашай культуры? Лічыцца, што ў палаца куды больш шанцаў, чым у іншых падобных аб'ектаў у Беларусі, атрымаць адпаведны яго значэнню статус ЮНЕСКО, а значыць, і пэўныя сродкі. Аднак дзеля гэтага патрабуецца запоўніць «пашпарт» помніка, значыць, патрэбныя падаць дакладныя звесткі пра аб'ёмы рэстаўрацыйных работ. Натуральна, што ўвесь гэты працэс стрымлівала знаходжанне ў палацы санаторыя, што пазбаўляла магчымасці правесці неабходныя навуковыя даследаванні.

Тым не менш, нават яшчэ не распачаўшы рэстаўрацыйныя работы на замку, улада паспяшалася прыбраць у свае рукі славуты помнік архітэктуры і гісторыі. Прэса паведаміла, што у Радзівілаўскім палацы мяркуецца размясціць закрытую рэзідэнцыю прэзідэнта Беларусі. Зразумела, што аўтарытэтныя дзеячы нацыянальнай культуры выказалі сваю нязгоду з такім дзіўным выкарыстаннем замка, якое стопрацэнтна ізалявала яго ад народа.

Што з усяго гэтага атрымаецца?

Далейшым лёсам старажытнага замка заклапочаны вельмі многія. І недарэмна. Грошы, як сказалі ў міністэрстве культуры, ёсць толькі на першачарговыя работы: разборку пазнейшых канструкцыяў, узведзеных выключна з мэтай прыстасавання будынка для санаторыя. У гэтым жа спісе першачарговых работ значыцца работа па выдаленні са сцен «дзікай» расліннасці, якая разбурае канструкцыі, насычае сцены небяспечнай вільгаццю; кансервацыя даху пад вежай (кажуць, што яна будзе рабіцца на пастаяннай аснове). На другім этапе (пасля пэўных даследаванняў) мяркуюць распрацаваць Генеральны праект рэстаўрацыі. Спецыялісты лічаць, што ёсць сэнс выбраць у гэтым выпадку прынцып рэстаўрацыі Мірскага замка – пафрагментарнае здача аб'екта ў эксплуатацыю. (Па праўдзе кажучы, гэта самы жахлівы ўзор для пераймання, які можна прыдумаць, — Мірскі замак на вачах з-за такой рэстаўрацыі губляе вартасці помніка архітэктуры і культуры.)

Натуральна, што рэстаўрацыя складанага аб'екта запатрабуе вельмі значных фінансавых затрат. Хілы дзяржаўны бюджэт Беларусі пасля надзвычай «элегантных выбараў» прэзідэнта ў нашай краіне значна скарціцца: фактычна ўсе бюджэтнікі не змаглі атрымаць заробатную плату за жнівень. Хутка надыдуць халады, і паўстае пытанне, як захаваць пэўны тэмпературны рэжым, каб не загубіць будынак, як забяспечыць яго захаванне, як уберагчы ад раскрадання і варвараў, дзе ўзяць грошы на працяг работ? Адной з крыніцаў фінансавання, як лічаць у Камітэце па ахове гісторыка-культурнай спадчыны, можа быць Міжнародны фонд «Нясвіж». Сродкі, якія ён можа акамуляваць, зразумела, вельмі прыдаліся б на даследаванне тых архіўных фондаў па Нясвіжу, што захоўваюцца ў Лондане, Нью-Йорку, Стакгольме, Рыме. Падняць гэтае пытанне збіраюцца на паседжанні беларуска-польскай Камісіі па пытаннях гісторыка-культурнай спадчыны і ад яе імя звярнуцца з такой прапановай да цяперашняга старшыні Міжнароднага фонду князя Марціна Радзівіла, сына Антонія Радзівіла. Але ці захоча фонд супрацоўнічаць з чыноўнікамі, якія ўвасабляюць сённяшнюю палітыку нянавісці і пагарды да ўсяго беларускага? Малаверагодна. Нават і атрымаўшы запэўненні, што «ніякай прэзідэнцкай рэзідэнцыі ў замку размяшчаць не збіраюцца, а праектная дакументацыя не прадугледжвае моманты для спецыфічнага выкарыстання палаца». Дзіўна атрымліваецца: спачатку збіраліся размяшчаць, пасля раздумалі. Хто іх ведае, што яшчэ прыйдзе ў валадарную галаву...

Вось і атрымліваецца, што застаемся мы сам-на-сам з «непад'ёмным» палацам. І калі Мірскі замак ужо трэцяе дзесяцігоддзе рэстаўруецца з дапамогай еўрапейскай супольнасці, дык Нясвіжскі палац у адрэстаўраваным выглядзе, мусіць, не пабачаць і нашы праўнукі.

Ганна ПЛАТОВІЧ

Гран-пры «Белай вежы» едзе ў Рыгу

У Брэсце завяршыўся тэатральны фестываль «Белая вежа». Пад Камянецкай вежай на пляцоўцы пад адкрытым небам і на брэсцкай сцэне ў межах конкурсу было паказана два з паловай дзесяткі спектакляў. Удзел у фестывалі ўзялі 13 краінаў. З вядомых прычынаў не прыехаў толькі тэатр з Нью-Йорка.

Гран-пры «Белай вежы» сёлета, у адрозненне ад мінулага года, атрымалі не гаспадары. Галоўны прыз за лепшы драматычны спектакль вязуць дахаты артысты Рыжскага тэатра рускай драмы, што прадставілі па фестывалі пастаноўку «Хітрыкі Скапена» паводле Ж.-Б.Мальера. Дарэчы. Гэты спектакль уваходзіць у рэпертуар нашага Маладзёжнага тэатра. А вось за лепшы лялечны спектакль узнагароджаны Брэсцкі тэатр лялек па п'есе беларускага аўтара І.Сідарука «Залатая табакерка».

Прызы за лепшыя жаночую і мужчынскую ролі ўзялі акцёрка Тэатра Польскага з Пазнані Катажына Вянгліцкая і акцёр расійскага «Тэатра Месяца» Аляксандр Разалін.

Апрача лепшай лялечнай пастаноўкі, беларусы ўзнагароджаныя яшчэ па шэрагу фестывальных намінацыяў. Так, прызы атрымалі актрыса Руслана Сакалова за «Залатую табакерку», Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Якуба Коласа са спектаклем «Зямля» (за яркае пластычнае рашэнне), актрыса Святлана Зелянкоўская за ролю Барбары ў спектаклі «Чорная панна Нясвіжа» Купалаўскага тэатра (намінацыя «дэбют»), гэты самы спектакль як лепшая пастаноўка па творы беларускай драматургіі. Апрача таго, ёсць беларуская прысутнасць і ў прызе, атрыманым румынскім тэатрам за яркае сцэнічнае ўвасабленне сучаснай тэмы ў спектаклі «Парог» Аляксея Дударава.

Вось якімі ўражаннямі ад фестывалю падзяліўся начальнік аддзела тэатраў міністэрства культуры Вадзім Дапкюнас: «Мне спадабалася, што ў «Белай вежы» ўсё болей аўтарытэту і прадстаўнічасці. У тым ліку і за кошт справядлівых рашэнняў журы, для якога галоўным крытэрыем ёсць вартасць мастацкага ўздзеяння спектакля».

Кірыла ПАЗЬНЯК

Самае старажытнае пахаванне

Археолагі Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук адкрылі самае старажытнае пахаванне на поўначы Беларусі. Пра гэта паведаміў навуковы супрацоўнік інстытута Мікалай Крывальцэвіч. Паводле яго словаў, шматгадовае археалагічнае вывучэнне паселішчаў на Крывінскім тарфяніку, што ў Бешанковіцкім і Сенненскім раёнах Віцебскай вобласці, сёлета адзначанае унікальным адкрыццём — раскопкамі пахавання пачатку II тысячагоддзя да нашай эры. Даследчыкі Міхась і Максім Чарняўскія выявілі рэшткі чалавека і вытанчана ўпрыгожаны посуд, які знаходзіўся каля галавы памерлага. «Сенсацыйнасць адкрыцця заключаецца ў тым, што на тэрыторыі Паўночнай Беларусі, гэта, відаць, самае старажытнае пахаванне з усіх выяўленых археолагамі», — падкрэсліў спадар Крывальцэвіч.

Акрамя таго, пад яго кіраўніцтвам працавала археалагічная экспедыцыя па вывучэнні паселішча на тарфяніку каля вёскі Кузьмічы Любанскага раёна Мінскай вобласці. Вучоныя прадоўжылі даследаванне адкрытага ў мінулым годзе старажытнага пасёлка, які быў узведзены людзьмі эпохі неаліту ў III тысячагоддзі да нашай эры на беразе Кузьміцкага возера. У донных адкладаннях возера і ў торфе былі знойдзеныя рэшткі драўляных пабудоваў, багата арнаментаваны керамічны посуд, касцяныя вырабы, сярод якіх — унікальная падвеска і апрацаваны рог тура.

Марат ГАРАВЫ

«Спадчына» аднавілася

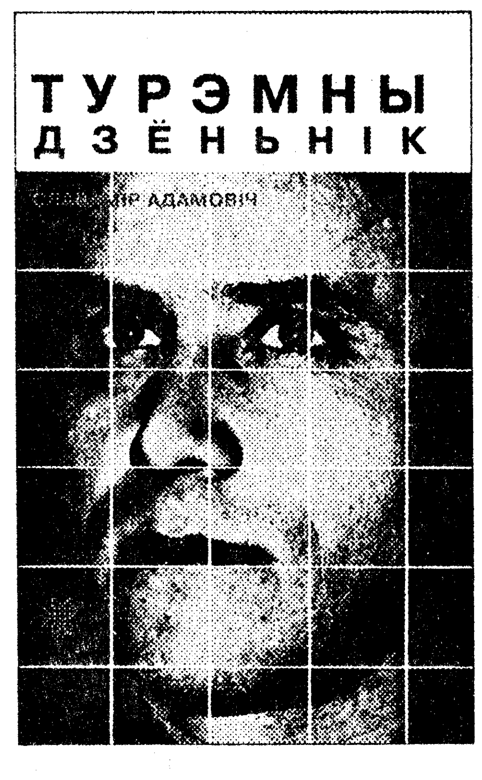
Пасля паўгадавога перапынку выйшаў чарговы нумар часопіса «Спадчына» (№ 1-2, 2001). Арганізацыйныя і фінансавыя цяжкасці прымусілі рэдакцыю ўзяць паўзу, каб сабрацца з сіламі дзеля працягнення працы. Адкрываецца ўзноўлены часопіс артыкулам, прысвечаным памяці Ежы Гедройца. У двух матэрыялах расказваецца пра падзеі часоў першай сусветнай вайны: польскі палітычны рух у Мінску і зараджэнне беларускай нацыянальнай школы. У рубрыцы «Постаці» змешчаныя ўспаміны пра Францішка Багушэвіча і даследаванне Міхаіла Спірыдонава пра Яўхіма Храптовіча. Маладыя навукоўцы распавядаюць пра рэпрэсіі сталіністаў 30-х гадоў у «зоне» савецка-польскага памежжа, музейную справу ў Беларусі канца XIX–пачатку XX стагоддзя, вераванні палачанаў. Краязнаўства прадстаўленае цікавымі звесткамі пра барысаўскія разводныя масты, лошыцкую памешчыцкую сядзібу ў Мінску і мажэйкаўскія сядзібна-паркавыя комплексы. Працягваецца друкаванне нататак Юркі Віцьбіча, дзе разглядаюцца праблемы захавання архітэктурна-гістарычнай спадчыны Беларусі.

«Спадчына» мусіць стаць вольнай трыбунай усіх даследнікаў Беларусі. Падтрымайма ж яе інтэлектуальным капіталам.

Рэдкалегія

КНІГАРНЯ

Книга, актуальная для всех

Думаю, не особенно преувеличу, утверждая, что, к большому сожалению, после 9 сентября в Беларуси актуальными остаются два литературных произведения – стихотворение «Убей президента» и документальная проза под названием «Тюремный дневник». Автор этих вещей известен – Славамир Адамович. Он – первый политический узник режима Лукашенко, прошедший две следственные тюрьмы, переживший восьмисуточную сухую голодовку, автор многих общественно-политических и культурных идей и акций.

Ровно семь лет – столько же, сколько управляет страной Лукашенко, – Славамир Адамович призывает здоровые оппозиционные силы к духовной и практической радикализации национально-освободительной борьбы.

Три месяца назад он издал вышеназванную книгу – «Тюремный дневник». К сожалению, к читателю она идет медленно. Пока ни одну оппозиционную общественно-политическую группу или партию «Тюремный дневник» почему-то не заинтересовал.

Впрочем, если нам еще пять лет предстоит жить под этим режимом, то у многих, конечно, будет время прочитать не только «Тюремный дневник» Адамовича, но – отмечаю это с глубоким прискорбием – даже написать свои.

По поводу знакомства с книгой и ее приобретения обращаться по телефону 277-16-49.

М.Ч.

Супраць засілля «бензінавых монстраў»

22 верасня ў многіх краінах свету пройдзе нефармальны Дзень барацьбы з аўтамабілямі, дакладней, супраць іхняга засілля. У Мінску таксама адбудзецца акцыя ў падтрымку транспартных сродкаў, якія ўяўляюць сабой альтэрнатыву «бензінаваму монстру».

Антыаўтаакцыя пройдзе ў цэнтры Мінска з 15.30 да 16.30 з удзелам аматараў ровараў, скейтаў, ролікаў і пешага шпацыру па горадзе. Сёлета першы ў Беларусі Дзень барацьбы з аўтамабілямі мяркуецца правесці збольшага на роварах, а не на экстрэмальных сродках перасоўвання.

Шкода ад procьмы машынаў – у кожным нашым глытку паветра. Паводле статыстычных дадзеных, у сталіцы аўтатранспарт выкідае ў атмасферу нават больш шкодных рэчываў, чымсьці прадпрыемствы. У выніку забруджанасць паветра на фармальдэгід на многіх вуліцах горада ў 2-4 разы перавышае норму. Асабліва небяспечныя ўчасткі – гэта, напрыклад, вуліцы Маскоўская, Багдановіча, плошча Якуба Коласа.

Дробныя частачкі паліва ў выхлапных газах прыводзяць да цяжкіх захворванняў і нават да смерцяў. Нездарма штогод у Еўропе блізу 20 тысяч чалавек захворваюць на хранічны бранхіт і каля паўмільёна – на астму. Гэта ва ўмовах, калі ў развітых еўрапейскіх дзяржавах на двух жыхароў прыпадае адно аўто.

Што да беларускай сталіцы, то тут на 1.000 насельніцтва прыпадае 170 машынаў, то бок на 6 чалавек – адзін аўтамабіль. Аднак пераважна машыны ўжо патрыманыя, прычым гэта тычыцца і грамадскага, і асабістага аўтатранспарту. Спецыялісты даводзяць, што ў краіне даўно наспела неабходнасць увесці абмежаванні на выкарыстанне патрыманых «іншамарак», што старэйшыя за 8-10 гадоў.

Кірэй МАНУЙЛА

КАЗУС

Паваротти отклонил обвинения

Знаменитый итальянский тенор Лучано Паваротти вновь предстал в понедельник перед судом города Модены. Он дал показания на обвинения в уклонении от уплаты подоходного налога в 1989-1995 годах с общей суммы от 35 млрд. до 40 млрд. лир (примерно от $17 млн. до около $20 млн.). В свою защиту знаменитый певец заявил, что его творческая деятельность почти полностью проходит за рубежом. «Я всегда считал, — подчеркнул он, — что неплательщики налогов — это те, кто зарабатывает деньги в Италии и переводит их за границу. А я зарабатываю деньги за границей и везу их в Италию. Поэтому не считаю себя уклоняющимся от налогов».

Самая смешная шутка в мире

Британский психолог Ричард Вайзмен намерен научным путем обнаружить самую смешную шутку в мире, дабы выяснить, существует ли универсальный юмор, понятный всем и каждому, независимо от возраста, пола и национальности. Шутки принимаются исследователем на английском языке на его интернет-сайте (*www.laughlab.co.uk*), после чего с помощью системы голосования определится наиболее смешная из них. Эту шутку, в свою очередь, представят добровольцам, реакция которых на нее будет определена с помощью сканирования мозга. Это исследование будет полезно в изучении повреждений мозга, а также мыслительных процессов. В осознании шутки задействовано большое число сложных когнитивных операций. Так, например, люди, получившие повреждение передней части правого полушария мозга, не понимают шуток, хотя могут начать смеяться в совершенно неподходящий момент, рассказывает телекомпания Си-Эн-Эн. По словам Р.Вайзмена, проект продлится год. Сальные и оскорбительные остроты будут забракованы. А авторам шуток необходимо будет ответить на несколько вопросов, а также определить качество других «приколов» с помощью специального «смехометра».

Наследие графа Цеппелина

В 60 километрах к югу от Берлина, в деревеньке Бризен-Бранд с населением в 350 человек, появилось необыкновенное сооружение. В нем легко может поместиться Кельнский собор: оно имеет длину 360, ширину 210 и высоту 107 метров. Это самый большой в мире цех, в котором будут создаваться дирижабли. Эти гиганты должны будут перевозить тяжелые и громоздкие грузы, принося при этом большую прибыль. Таковы надежды барона Карла фон Габленца, основателя «Карголифтер АГ».

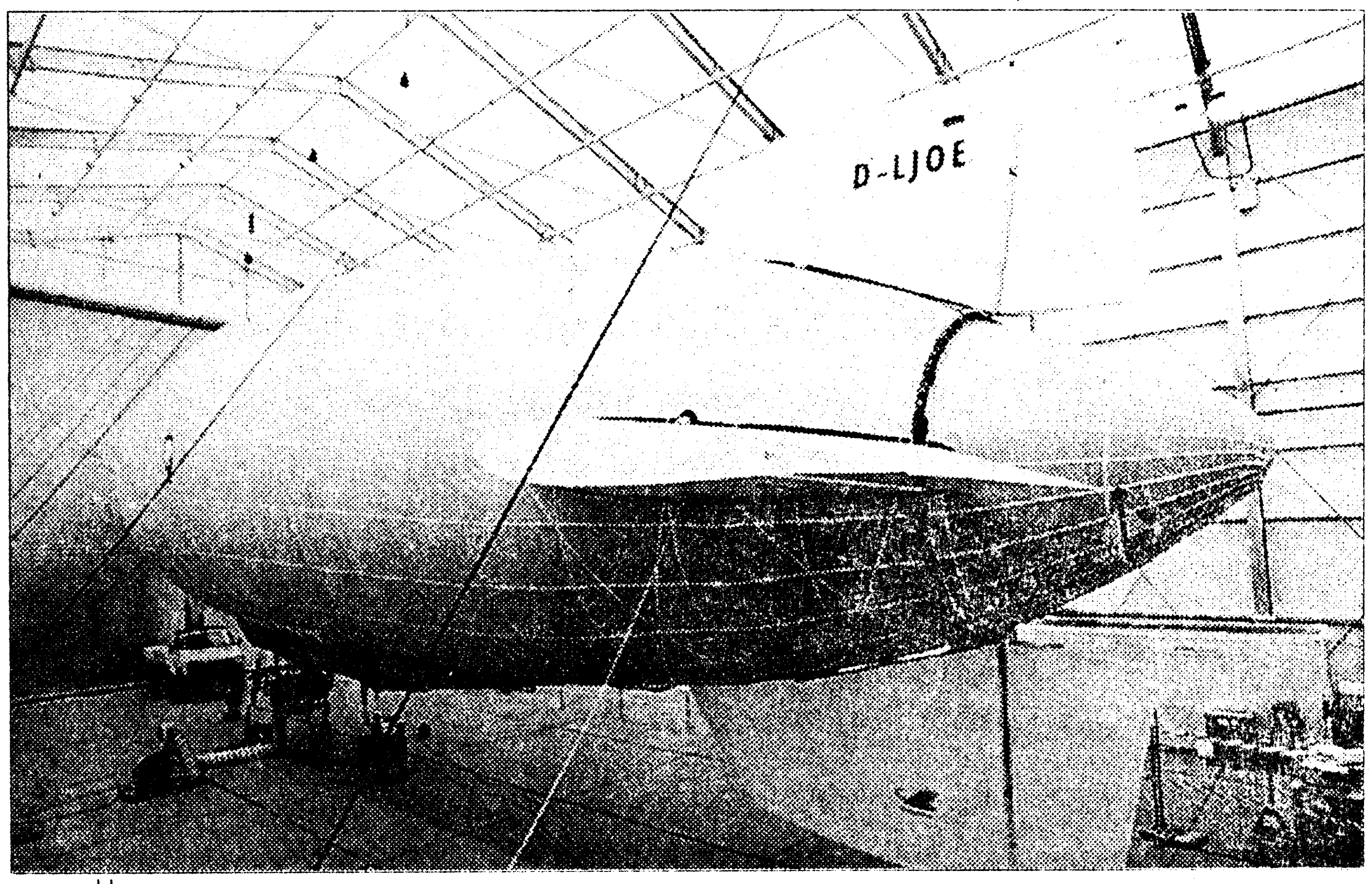
Справка

Вечером 2 июля 1900 г. после команды «отдать концы» в небо Германии над Боденским озером поднялся первый в мире дирижабль. Для того времени размеры предшественника «Карголифтера» – 128 метров в длину и 12 метров шириной – были внушительными. В одной из двух гондол находился граф Фердинанд фон Цеппелин, который на собственные средства претворял в жизнь идею нового летательного аппарата

Первый полет управляемого аэростата жесткой металлической конструкции, который поднимался в воздух с помощью водорода, был отпразднован с надлежащей помпой. Фон Цеппелин, которого высмеивали в течение многих месяцев, превратился из «кандидата в сумасшедший дом» в «покорителя небес». После первого дирижабля были построены еще 119. Во время мировой войны они служили бомбардировщиками – но безуспешно, так как были малоподвижными. Позднее цеппелины с комфортом перевозили пассажиров через Атлантику. Только авария дирижабля «Гинденбург» положила конец их эре. Он взорвался 6 мая 1937 г. у причальной мачты в американском городке Лейкхерст. Хватило одной искры и немного кислорода, чтобы произошел взрыв, при котором погибли 96 человек. Это событие, как и гибель «Титаника», потрясло мир. Два последних дирижабля были демонтированы в 1940 г. по приказу нацистского министра авиации Геринга.

«Революционер» по традиции

Карл Габленц родился в семье воздухоплавателей, его дед был одним из основателей авиакомпании «Люфтганза», а отец — пилотом. Сам барон, будучи квалифицированным агрономом, банковским специалистом и доктором юридических наук, он занимался логистикой, преподавал в университете «Чэпл хилл» в северной Каролине. По возвращении из США решил заняться возрождением дирижаблей. Идея фон Габленца так же поражает воображение, как и сборочный цех, вырастающий на бранденбургской земле. Цеппелин «Карголифтер» (CL 160) будет в длину 260 метров и ширину 65 метров. Вместимость – 550.000 м³. По словам руководителя производства Кристофа фон Кесселя только на его носу может поместиться восьмиэтажный жилой дом, а в трюме – пассажирский круизный лайнер «Европа». 120 специалистов из 15 стран, работающих в деревне Бранд, уверены в успехе проекта. Они уже достигли прогресса: уже открыт сборочный цех, а «маленький» испытательный дирижабль «Джои» – величиной в «аэробус» – уже летает с октября 1999 г. Планируется ежегодный выпуск 4 дирижаблей. К 2015 г. будет создан флот из 50 грузовых судов, которые будут эксплуатироваться во всем мире.

Цеппелины никогда не производят посадку

Воздушный лайнер класса «люкс»

Суждено ли высокотехнологичному «Карголифтеру» прожить долгую жизнь? Карл Габленц намерен решить насущную проблему в сфере логистики – сократить время транспортировки грузов. До сих пор турбины, целые сегменты мостов или части промышленных установок перевозятся с перегрузкой с одного транспортного средства на другое. Иногда останавливается движение на железных дорогах или блокируются целые трассы.

По данным конструкторов, скорость «Карголифтера» будет достигать как минимум 90 км в час, он будет летать на высоте в 2.000 м, минуя все препятствия по прямой. То, что до сих пор перевозилось неделями или месяцами, может быть доставлено «Карголифтером» за несколько дней. Функционировать «Карголифтер» будет так: благодаря грузовой раме, которая крепится под днищем судна, цеппелин сможет буксировать грузы весом до 160 тонн. Процесс погрузки и разгрузки, разработанный совместно с производителем подъемных кранов «Либхер», был апробирован с помощью компьютерной имитации. «Карголифтер» маневрирует на высоте в 100 метров над землей, его вертикальные пропеллеры работают так, будто дирижабль собирается идти на подъем. За счет этого четыре каната, которыми судно закреплено на земле, находятся в натянутом состоянии. Якоря крепятся на площади в 80 кв. метров. Эта свободная для посадки площадь является единственным инфраструктурным условием, необходимым «Карголифтеру». Например, посреди пустыни или над буровой платформой в море. Под цеппелином на лебедках опускается и фиксируется грузовая рама. На ней крепятся и отцепляются модули, которые выглядят как большие контейнеры. Для того чтобы компенсировать потерю веса при разгрузке, специальный хобот закачивает воду в баки, расположенные на грузовой платформе. В противном случае дирижабль улетел бы, как воздушный шарик, когда его выпускают из рук.

Карл фон Гобленц с макетами цеппелинов

Двигатели в 31.000 лошадиных сил могут компенсировать порывы ветра силой в 4 балла. Цеппелины будут находиться в большей зависимости от ветра, возвращаясь на верфь для прохождения техосмотра или ремонта. Тогда они должны будут попасть в ворота цеха. В Банде было решено построить очень большие ворота. Они занимают треть площади внешней поверхности цеха и похожи на лепестки цветка, каждый из которых весит 1.100 тонн. Когда ворота открываются, они по очереди раскрываются, оставляя 200-метровую щель для приема судов. Кроме того, еще не решен вопрос о том, как компенсировать потерю веса на длинных дистанциях, на которых расходуется много топлива. «Карголифтер» вмещает 50 тонн керосина – в дальнейшем, возможно, ему на смену придет дизельное топливо – и по мере его сжигания увеличивается подъемная сила. В «Карголифтер АГ» проблему уменьшения массы собираются решать за счет конденсата. Благодаря отходящему теплу от двигателей можно конденсировать влагу из воздуха и собирать ее. Но пока не будет найдено технически безупречное решение, прототип не сможет предпринимать дальних полетов.

Если «Карголифтер» будет иметь успех, он станет первым крупным технологическим проектом, разработанным в частном порядке. Это дорогое удовольствие: по оценке фон Габленца, до начала серийного производства требуется 1 млрд. марок. Однако не только акционеры компании разделяют оптимизм относительно проекта. Земля Бранденбург выделила 77 млн. марок. Федеральное правительство также поручилось за это предприятие. Благодаря инвестициям акционеров фирма «Карголифтер АГ» получила 330 млн. марок. Более 50.000 акционеров поверили в эту революционную идею.

По прогнозам Института морского хозяйства и логистики в Бремене, для грузового дирижабля найдется много работы. Расчеты показывают, что потенциальный объем грузоперевозок составит минимум 3 млн. тонн в год. Предварительные договоры уже заключены с более чем 20 концернами, такими как «Сименс», «МАН» и «Митсуи». Можно загрузить работой флот из 200 дирижаблей. Однако аренда одного цеппелина обойдется недешево: специалисты считают, что дневная плата за один «Карголифтер» составит минимум 200.000 марок. Карл фон Габленц говорит о ежегодном обороте для каждого дирижабля в 40 млн. марок. Оптимизм возродителей цеппелина разделяют сотни капитанов подводных лодок и «Боингов», которые подают заявления о приеме в экипаж дирижабля, состоящий из 10 человек.

Кристина РЕРС

Галоўны рэдактар
Павел ЖУК

© НАША СВАБОДА. Спасылка на газету НАША СВАБОДА абавязковая. Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванні аўтараў, публікаваць артыкулы дзеля палемікі
Адрас: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173. Пасведчанне аб рэгістрацыі № 1289. Выдаецца з 25 лютага 2000 г. Заснавальнік Зміцер Жук.
Выдавец — рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА. E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by Надрукавана з дыяпазітываў заказчыка на паліграфічным РУП «Чырвоная звязда»
220073, г. Мінск, Першы загарадны завулак, 3. Заказ №1762 Нумар падпісаны ў друк 18/09/2001 (15:00) Наклад – 9.470